

COMISIA DE EVALUARE A JUDECĂTORILOR
JUDICIAL VETTING COMMISSION
str. Alexei Mateevici 75, mun. Chișinău,
MD-2009, Republica Moldova
+373 22 820 882 | +373 60 246 352
secretariat@vettingmd.eu | www.vettingmd.eu

RAPORT DE EVALUARE

aprobat conform articolului 40

din Regulamentul de organizare și funcționare

RUXANDA PULBERE

judecător al Curții de Apel Centru

subiect al evaluării conform articolului 3 alin. (1) din Legea nr. 252/2023

13 mai 2025

Cuprins

I.	Introducere.....	3
II.	Subiectul evaluării	3
III.	Criteriile de evaluare.....	4
IV.	Procedura de evaluare.....	6
V.	Analiza.....	8
VI.	Concluzia.....	43
VII.	Acțiuni ulterioare și publicarea	43

Comisia instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exercitându-și atribuțiile potrivit Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”) a deliberat la 10 februarie 2025 și a aprobat următorul raport la 13 mai 2025. Membrii care au participat la aprobarea raportului au fost:

1. Scott BALES
2. Andrei BIVOL
3. Willem BROUWER
4. Lilian ENCIU
5. Iurie GAȚCAN
6. Lavly PERLING

Pentru că nu s-a atestat unanimitate de voturi în rândul membrilor completului desemnat să evalueze subiectul, raportul de evaluare a fost examinat de întreaga Comisie în conformitate cu articolul 17 alin. (3) din Legea nr. 252/2023.

Comisia a elaborat acest raport de evaluare pe baza activității sale de colectare și revizuire a informațiilor, a explicațiilor subiectului și a deliberărilor ulterioare.

I. Introducere

1. Prezentul raport o vizează pe dna Ruxanda Pulbere, judecător al Curții de Apel Centru (în continuare „subiect”).
2. Comisia a desfășurat evaluarea în conformitate cu Legea nr. 252/2023 și cu Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei de evaluare (în continuare „Regulament”).
3. Comisia a conchis că subiectul nu corespunde criteriilor de integritate financiară stabilite de Legea nr. 252/2023.

II. Subiectul evaluării

4. Subiectul este judecător al Curții de Apel Centru din 2020. Până la 27 decembrie 2024, această instanță era denumită Curtea de Apel Chișinău.
5. Între 2015 și 2020, aceasta a fost judecător în cadrul judecătoriei Chișinău, sediul Botanica, iar între 2011 și 2015, a fost judecător la Judecătoria Bender.
6. Între 2002 și 2011, subiectul a fost avocat în cadrul a două cabinete de avocatură, iar între 1999 și 2007 a fost lector universitar.

7. Subiectul a obținut o diplomă de licență în drept în 1999 la Universitatea Liberă Internațională din Moldova. Între 2007 și 2009, subiectul a fost audientă la Institutul Național de Justiție.

III. Criteriile de evaluare

8. Potrivit articolului 11 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia evaluează integritatea etică și financiară a subiectului.

9. Articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023 stabilește că un subiect:

„[...] nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia de evaluare a stabilit că:

a) în ultimii 5 ani, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.”

10. Articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 prevede că un subiect:

„[...] nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023;

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023.”

11. Normele de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor în perioada relevantă erau reglementate de:

- a. Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului;
- b. Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- c. Codul de etică și conduită profesională al judecătorului nr. 8 din 11 septembrie 2015 aprobat prin Hotărârea Adunării generale a judecătorilor;

- d. Codul de etică al judecătorului aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007;
 - e. Ghidul integrității judecătorilor nr. 318/16 din 3 iulie 2018 aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.
12. Salariul mediu pe economie pentru anul 2023 a fost de 11.700 MDL. Astfel, pragul de 20 de salarii medii este de 234.000 MDL, iar pragul de cinci salarii medii este de 58.500 MDL.
 13. Articolul 11 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 stabilește competența Comisiei de a verifica diverse aspecte referitoare la evaluarea integrității financiare a subiectului, inclusiv achitarea impozitelor, respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, precum și modul de dobândire a averii.
 14. Potrivit articolului 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023, în procesul evaluării integrității financiare a subiectului, Comisia ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile și veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alineatele (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate.
 15. În procesul evaluării conformității unui subiect cu criteriile de integritate etică și financiară, Comisia aplică prevederile și regimul juridic în vigoare la momentul comiterii faptelor sau emiterii actelor relevante.
 16. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia stabilește existența situațiilor prevăzute de alineatul respectiv. Potrivit articolului 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă are dubii serioase determinate de faptele care sunt considerate încălcări ale criteriilor de evaluare. Comisia nu poate aplica termenul „dubii serioase” fără a lua în considerare textul care îl însoțește, *i.e.* „determinate de faptul că”. Teza în discuție sugerează că Comisia trebuie să stabilească „faptul” că o anumită conduită a avut loc.
 17. Referitor la standardul de probă „dubii serioase” aplicat în contextul procedurii de *vetting*, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. Potrivit Curții, Consiliul Superior al Magistraturii poate decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă”

sugerează o certitudine cu privire la neîntreținerea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparând expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii (Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 16 februarie 2025, §§ 99, 101).

18. În situația în care Comisia are dubii întemeiate referitoare la anumite fapte care ar putea conduce la nepromovarea evaluării, subiectul va avea posibilitatea să se opună acestor constatări și să prezinte argumente în apărarea sa, în conformitate cu articolul 16 alin. (1) din Legea nr. 252/2023. Punând în balanță toate probele și informațiile acumulate în cadrul procedurii, Comisia va adopta o soluție.

IV. Procedura de evaluare

19. La 5 aprilie 2024, pe baza articolului 12 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii lista judecătorilor Curții de Apel Chișinău în care era menționat și numele subiectului.
20. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat subiectul și a solicitat să completeze și să returneze un chestionar de etică și declarațiile prevăzute la articolul 12 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 în termen de 20 de zile de la data notificării (în continuare, ambele denumite împreună „declarația pentru ultimii cinci ani”). La 1 mai 2024, subiectul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul completat.
21. La 13 august 2024, Comisia a notificat subiectul că dosarul său de evaluare a fost repartizat aleatoriu Completului A din care fac parte membrii Andrei Bivol, Lilian Enciu și Lavly Perling. De asemenea, subiectul a fost informat despre dreptul de a solicita în scris și în cel mai scurt timp posibil recuzarea membrilor.
22. Având în vedere că legea stabilește perioade de evaluare diferite pentru criteriile de integritate etică și financiară citate mai sus, Comisia a evaluat conformitatea cu aceste criterii în ultimii cinci, 10 și, respectiv, 12 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru criteriul de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus 2012-2023 și 2014-2023. Pentru criteriile de integritate etică, perioada de evaluare a inclus ultimii cinci sau, respectiv, 10 ani, calculați în mod regresiv din prima zi anterioară datei notificării.

23. În ultimii 12 ani din perioada de evaluare, subiectul a avut obligația de a depune declarații, atât în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și în conformitate cu Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere. Soțul subiectului a avut, de asemenea, obligația de a depune declarații în anii 2015-2018.
24. Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Nicio sursă nu a informat Comisia despre evoluții ulterioare sau eventuale corectări ale informațiilor furnizate. Sursele solicitate să prezinte informații despre subiect au inclus Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate (în continuare „ANI”), Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare „CNAS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci (Eximbank S.A., Moldinconbank S.A., MAIB S.A., BCR Chișinău S.A., Victoriabank S.A., Banca de Finanțe și Comerț (FincomBank) S.A., Banca de Economii S.A.), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare „SPCSB”), și Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”). De asemenea, Comisia a obținut informații de la alte instituții publice și entități private, surse deschise precum rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Au fost primite mai multe petiții de la persoane și companii. Acestea au fost incluse în dosarul de evaluare. Toate informațiile primite au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.
25. La 1 octombrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 14 octombrie 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”). La 10 octombrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului, pe care Comisia a acordat-o până la 21 octombrie 2024. Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.
26. La 11 noiembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 21 noiembrie 2024 (în continuare „a doua rundă de întrebări”). La 20 noiembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului, pe care Comisia a acordat-o până la 29 noiembrie 2024. Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.

27. La 18 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 30 decembrie 2024 (în continuare „a treia rundă de întrebări”). Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.
28. În conformitate cu articolul 38 punctul (8) din Regulament, deoarece completul nu a putut ajunge la unanimitate cu privire la proiectul de raport de evaluare, acesta a transmis dosarul spre examinare Comisiei. Subiectul a fost informat despre acest lucru atunci când a primit invitația să participe la o audiere publică.
29. La 30 ianuarie 2025, Comisia a notificat subiectul că, pe baza informațiilor colectate și analizate, a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și financiare și a invitat-o să participe la o audiere publică la 10 februarie 2025. De asemenea, subiectul a fost informat că raportul de evaluare poate conține și alte aspecte care au fost considerate în timpul evaluării.
30. În conformitate cu articolul 39 punctul (4) din Regulament, subiectul a solicitat și a primit acces la toate materialele din dosarul de evaluare la 5 februarie 2025.
31. La data de 9 februarie 2025, subiectul a depus către Comisie o cerere de desfășurare a audierii parțial în ședință închisă. Subiectul a invocat că donația primită de la socrii săi vizează aspecte ale vieții lor private și ale situației lor financiare. Comisia a admis cererea de a desfășura o parte a audierii în ședință închisă.
32. La 10 februarie 2025, Comisia a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, subiectul a reafirmat acuratețea răspunsurilor sale din declarația pentru ultimii cinci ani și din chestionarul de etică. Aceasta a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior la solicitările de informații ale Comisiei.
33. La 12 februarie 2025, subiectul a solicitat Comisiei organizarea unei noi audieri, astfel încât mama sa, R.S., să poată clarifica donația primită de soțul său de la părinții săi. La 13 februarie 2025, Comisia a informat subiectul că a acceptat cererea. La 17 februarie 2025, Comisia a desfășurat o audiere în ședință închisă cu mama subiectului și a discutat despre donația oferită de aceasta socrilor subiectului.
34. La 28 februarie 2025, după audiere, subiectul a prezentat documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a ținut cont de ele în analiza sa.

V. Analiza

35. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza concluziei Comisiei.
36. Pe baza informațiilor colectate, Comisia a analizat și, după caz, a solicitat clarificări suplimentare cu privire la aspectele care, în urma examinării inițiale, au ridicat dubii cu privire la respectarea criteriilor stabilite de lege:
- respectarea regimului de declarare a averii și a intereselor personale;
 - potențiale încălcări de etică în legătură cu deciziile emise de subiect în calitate de judecător;
 - diferență între avere, cheltuieli și venituri (în continuare „avere nejustificată sau inexplicabilă” pentru anii 2012-2015, și 2017.
37. Primele două aspecte nu au condus la propunerea Comisiei de a nu promova evaluarea. În schimb, ultimul constituie motiv separat pentru nepromovare.

A. Respectarea regimului de declarare a averii și a intereselor personale

38. Comisia a identificat cinci cazuri de nedeclarare care ar fi putut constitui încălcări ale regimului de declarare la ANI.

Primul caz de nedeclarare

39. Subiectul nu a declarat, pentru perioada 2012-2015, calitatea sa de fondator al unei societăți înregistrate în Federația Rusă, precum și cota sa de 33,3% din capitalul social total al acestei societăți.
40. În răspuns la a doua rundă de întrebări, subiectul a confirmat această omisiune și a declarat că a fost neintenționată. Aceasta a menționat că socrul și fratele său, cofondatori, au informat-o că societatea fusese radiată din 2010.
41. În cadrul audierii, subiectul a reiterat că nu știa că societatea mai exista. Aceasta a precizat că societatea nu a avut venituri și că a verificat faptul că aceasta a fost oficial radiată în 2015.

Al doilea caz de nedeclarare

42. Al doilea caz vizează nedeclararea, în 2012, a unei donații de 761.454 MDL primită de la părinții săi. Această sumă a făcut parte din cei 990.000 MDL declarați ulterior în cadrul Amnistiei Fiscale nr. 1. Subiectul a declarat că omisiunea s-a datorat unei interpretări greșite a legii și că nu a avut intenția de a ascunde venitul. Aceasta a adăugat că suma a fost declarată la SFS.

Al treilea caz de nedeclarare

43. Al treilea caz se referă la nedeclararea, în 2013, a transmiterii drepturilor patrimoniale asupra unui apartament de pe strada Trandafirilor către fiica subiectului de către părinții acesteia. Subiectul a susținut că această omisiune s-a datorat, de asemenea, unei interpretări greșite a legii. Ea a explicat că a declarat dreptul de proprietate al fiicei asupra apartamentului odată ce acest drept a fost înregistrat oficial în 2017.

Al patrulea caz de nedeclarare

44. Al patrulea caz se referă la nedeclararea unei donații în valoare de 158.014 MDL primită de la nașul său în 2020. Subiectul a explicat că nu a considerat această donație ca fiind monetară, ci mai degrabă un cadou sub forma unui voucher turistic. Numele soțului său a apărut în contractul cu agenția de turism deoarece acesta a însoțit nașul și este posibil să fi fost necesar să prezinte un act de identitate pentru biletele de avion. Subiectul a prezentat o declarație din partea nașului confirmând declarațiile subiectului.

Al cincilea caz de nedeclarare

45. Al cincilea caz se referă la nedeclararea, în 2022, a unei donații de 90.000 MDL primită de la părinții săi. Subiectul a susținut că această omisiune a rezultat dintr-o interpretare eronată a legii, afirmând că, în conformitate cu articolul 4, astfel de donații erau exceptate de la declarare. Aceasta a afirmat că nu știa că donația trebuia, totuși, declarată ca venit.

Evaluarea Comisiei cu privire la cele cinci cazuri de nedeclarare

46. Comisia constată că doar a patra (anul 2020) și a cincea (anul 2022) nedeclarare se încadrează în termenul de 5 ani prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Comisia le va analiza din perspectivă etică.
47. Potrivit Legii nr. 252/2023, nedeclararea averii și a intereselor personale nu constituie, în sine, un motiv de nepromovare a evaluării. Articolul 11 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 252/2023 prevede că, în procesul de verificare a integrității financiare, Comisia poate verifica dacă subiectul a respectat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale.
48. Conform articolului 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu îndeplinește criteriul de integritate etică dacă Comisia de Evaluare a stabilit că, în ultimii cinci ani, acesta a încălcat grav normele de etică și deontologie profesională ale judecătorilor.
49. Potrivit articolului 15 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 544/1995 privind statutul judecătorilor și articolului 13 alin. (1) din Legea nr. 82/2017 privind

integritatea, judecătorii sunt obligați să depună declarația de avere și interese personale la ANI.

50. Potrivit articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016, subiecții declarării sunt obligați să declare veniturile obținute de ei înșiși, de membrii familiei și de concubini în cursul anului fiscal precedent.
51. Mai mult, termenul „venit”, astfel cum este definit la articolul 2, include orice beneficiu financiar, indiferent de sursa acestuia, obținut de subiectul declarării, de membrii familiei sale, de concubinul său, atât în țară, cât și în străinătate.
52. Potrivit articolului 4 alin. (3) din aceeași lege, în vigoare la acel moment, erau exceptate de la declarare cadourile primite cu titlu gratuit de subiectul declarării de la membrii familiei, părinți, frați sau copii, a căror valoare individuală nu depășește 10 salarii medii pe economie.
53. Printr-o scrisoare din 18 martie 2024, ANI a emis un aviz consultativ cu privire la articolul 4 alin. (3) din Legea nr. 133/2016. Potrivit acestui aviz, excepția prevăzută la articolul 4 alin. (3) nu se aplică donațiilor bănești, deoarece acestea constituie venituri și trebuie declarate în temeiul articolul 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016.
54. Comisia constată că, pe baza dispozițiilor sus-menționate, subiectul era obligat să declare atât voucherul turistic primit de la nașul său, cât și donația bănească de 90.000 MDL primită de la părinții săi. Prin urmare, Comisia urmează să stabilească dacă aceste omisiuni ating nivelul de gravitate prevăzut la articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023. În acest sens, Comisia va lua în considerare scopul Legii nr. 133/2016 și al Legii nr. 252/2023, precum și circumstanțele concrete ale cauzei.
55. În ceea ce privește voucherul turistic, subiectul a explicat că nu a considerat voucherul drept o donație bănească, ci un cadou, și că nu cunoștea valoarea acestuia la momentul respectiv, deoarece a fost o surpriză. Deși legea prevede obligația de a declara cadourile cu o valoare financiară determinabilă, explicația subiectului relevă o neînțelegere plauzibilă, și nu o intenție de a ascunde. Natura informală a cadoului, contextul familial și lipsa unor dovezi de rea-credință susțin această concluzie.
56. Cu privire la donația de 90.000 MDL din partea părinților săi, subiectul a declarat că a interpretat greșit prevederile articolului 4 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, considerând că astfel de cadouri erau scutite de obligația de declarare. Aceasta a menționat, de asemenea, că avizul consultativ care clarifică obligația de a declara donațiile bănești, a fost emis după ce donația

avusese loc. Deși obligația legală de a declara asemenea donații exista la momentul respectiv, explicația subiectului pare credibilă, și nu există indicii că aceasta ar fi acționat cu intenția de a ascunde bunul.

57. Comisia a constatat, de asemenea, că atât nașul, cât și părinții aveau capacitatea financiară de a oferi donațiile, reducând astfel orice suspiciune de îmbogățire ilicită. Omisiunile par să fie rezultatul unei interpretări greșite a cerințelor legale, și nu al unui comportament intenționat necorespunzător. Ținând cont de acești factori și de scopul Legilor nr. 133/2016 și 252/2023, Comisia concluzionează că încălcările constatate nu ating gradul de gravitate prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

B. Potențiale încălcări de etică în legătură cu deciziile emise de subiect în calitate de judecător

58. Comisia a primit mai multe petiții în care se contestau unele decizii emise de subiect. În urma analizei cauzelor, Comisia constată că, în general, plângerile reflectă mai degrabă nemulțumiri față de soluțiile judiciare decât probe ale unor abateri de ordin etic. Totuși, o cauză a fost analizată suplimentar privind posibile încălcări de ordin etic.

Caravita Co SRL („cauza Caravita”)

59. Această cauză implică societatea Caravita, aflată în procedură de insolabilitate. Societatea deținea 226 ha de terenuri agricole, care au fost vândute la licitație și achiziționate de CVC „E.”. Totuși, fondatorul Caravita, V.R., a contestat în instanță rezultatele licitației. La 4 noiembrie 2019, V.R. a depus o cerere de chemare în judecată la judecătoria Anenii Noi, care a respins-o la 16 noiembrie 2020. Ulterior, acesta a atacat hotărârea cu apel, iar Curtea de Apel a admis apelul spre examinare la 24 februarie 2021. Mai târziu, un alt complet al Curții de Apel (din care făcea parte și subiectul) a reclasificat apelul, din oficiu, într-un recurs, argumentând că licitația, fiind parte a procedurii de executare, trebuia soluționată printr-o încheiere, și nu printr-o hotărâre.
60. Această reînregistrare a dus la redistribuirea cauzei unui alt complet de judecători. În cele din urmă, acest complet a anulat atât hotărârea primei instanțe, cât și rezultatele licitației. Anularea s-a bazat pe constatarea că licitația nu respectase prevederile legale. CVC „E.” a contestat ambele decizii la Curtea Supremă de Justiție, susținând că în cadrul procedurii de apel au avut loc încălcări procedurale grave.
61. La 3 noiembrie 2021, Curtea Supremă a admis recursul, statuând că reclasificarea cauzei de către Curtea de Apel nu avea temei juridic și a

constituit un abuz de procedură. Curtea a criticat instanța pentru încălcarea dreptului părților la un proces echitabil, a anulat încheierile Curții de Apel și a trimis cauza la rejudecare. În urma rejudecării, Curtea de Apel a respins apelul lui V.R., iar Curtea Supremă de Justiție a menținut ulterior această hotărâre definitivă, confirmând legalitatea licitației.

Evaluarea Comisiei

62. În contextul cerințelor privind integritatea etică prevăzute la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023, Curtea Constituțională a precizat că sintagma „încălcare gravă” stabilește un prag înalt pentru constatarea încălcărilor normelor de etică și deontologie aplicabile judecătorilor și procurorilor (Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 185). De asemenea, Curtea a menționat că Comisia nu are competența să se pronunțe asupra legalității hotărârilor emise de judecători.
 63. Având în vedere probele prezentate de petiționari sau obținute din oficiu de către Comisie, deși unele decizii pronunțate de subiect ridică îngrijorări legitime, în special cu privire la nereguli procedurale și ignorarea unor dispoziții legale imperative, Comisia consideră că aceste situații reflectă mai mult erori profesionale sau deficiențe de performanță, decât o încălcare gravă a normelor de etică, în sensul articolului 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.
- C. Diferență între avere, cheltuieli și venituri (în continuare „avere nejustificată sau inexplicabilă” pentru anii 2012-2015, și 2017**
64. Comisia a stabilit preliminar o avere inexplicabilă pentru anii 2012, 2013, 2014, 2015 și 2017. Diferența dintre venituri și cheltuieli (sold negativ) în acești ani a fost de -172.596 MDL, -247.942 MDL, -325.045 MDL, -355.686 MDL și -460.361 MDL, formând astfel o avere totală inexplicabilă de -1.561.302 MDL.
 65. Pentru a evalua existența averii inexplicabile, Comisia a analizat următoarele aspecte:
 - tranzacții cu vehicule efectuate, posibil, la prețuri subevaluate;
 - sursa fondurilor declarate în 2012 în cadrul amnistiei fiscale de către subiect și soțul său; și,
 - sursa fondurilor utilizate pentru achiziționarea unui BMW X4, a/f 2014, de către fiica subiectului în 2017, precum și valoarea reală a acestuia.

66. Fiecare dintre aceste aspecte este abordat mai jos pentru anii specifici în care Comisia a identificat elemente de avere inexplicabilă.
- **Tranzacții cu vehicule la prețuri posibil subevaluate**
67. În declarația anuală pentru 2012 depusă la ANI, subiectul a declarat deținerea unui Porsche Cayenne, fabricat și achiziționat în 2011, la prețul de 1.180.832 MDL (aproximativ 71.652 EUR)¹.
68. Conform bazei de date a Serviciului Vamal, vehiculul a fost importat la 25 iulie 2011 de către importatorul oficial al mărcii Porsche în Republica Moldova și înmatriculat pe numele subiectului la 26 iulie 2011.
69. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat că sursa fondurilor pentru achiziție au fost economiile părinților săi, acumulate din activitățile lor în Federația Rusă. Pe baza documentelor justificative prezentate, Comisia a stabilit că părinții aveau capacitatea financiară necesară pentru a acoperi costul vehiculului.
70. La 7 octombrie 2019, acționând în baza unei procuri, soțul subiectului a vândut vehiculul Porsche Cayenne (a/f 2011) pentru suma de 600.000 MDL (aproximativ 30.959 EUR)². În aceeași zi, subiectul a cumpărat un alt vehicul de același model, un Porsche Cayenne, a/f 2014, cu jumătate din kilometrajul vehiculului anterior (48.000 km conform raportului de inspecție tehnică periodică din 1 august 2019), la același preț de 600.000 MDL.
71. Potrivit răspunsului importatorului oficial al mărcii Porsche, prețul inițial de vânzare al vehiculului Porsche Cayenne, (a/f 2014), în octombrie 2014, a fost de 1.373.429 MDL.
72. Comisia a avut dubii cu privire la prețul de achiziție declarat pentru acest vehiculul, având în vedere că era un model mai nou, avea un kilometraj mai mic și fusese inițial vândut la un preț mai mare decât Porsche-ul Cayenne anterior al subiectului (a/f 2011).
73. În răspuns la întrebările Comisiei privind prețul potențial subevaluat al vehiculului Porsche Cayenne (a/f 2014), subiectul a susținut că trebuie luați în considerare mai mulți factori:

¹ Conform cursului de schimb mediu din iulie 2011 (când a fost achiziționat vehiculul) pentru EUR/16,48 MDL.

² Conform cursului de schimb mediu pentru octombrie 2019 pentru 1 EUR/19,38 MDL.

- Prețul unui Porsche depinde nu doar de anul de fabricație sau de kilometraj, ci și de dotările specifice și configurațiile personalizate, inclusiv confortul interior, tehnologia și sistemele de siguranță. Subiectul a declarat că vehiculul Porsche (a/f 2014) avea configurații standard și dotări de bază, în timp ce modelul din 2011, deși mai vechi, beneficia de dotări premium și îmbunătățiri, care i-au crescut semnificativ valoarea și specificațiile generale.
 - Factorii economici au influențat semnificativ piața auto.
 - Porsche (a/f 2014) avea un defect tehnic care nu a putut fi remediat, în pofida unei solicitări oficiale adresate dealerului autorizat.
 - La acel moment, vânzătorii erau deseori dispuși să acorde reduceri substanțiale de preț în cazul achitării în numerar.
74. Comisia își menține îndoielile cu privire la prețul real de achiziție al vehiculului Porsche Cayenne (a/f 2014). Cu toate acestea, în evaluarea tranzacțiilor care pot implica prețuri subevaluate, Comisia se concentrează asupra impactului acestor discrepanțe asupra averii inexplicabile a subiectului. În acest caz, nu există dovezi directe care să indice că subiectul ar fi achitat un preț diferit, cum ar fi o revânzare ulterioară la un preț semnificativ mai mare, o valoare asigurată mai ridicată sau alți indicatori financiari care ar permite recalcularea fluxurilor financiare ale subiectului pentru anul 2019.
75. Prin urmare, în lipsa unor probe materiale care să contrazică valoarea declarată a tranzacției, Comisia consideră drept reper valid prețul stipulat în contractul de vânzare-cumpărare și declarat la ANI, pentru evaluarea situației financiare a subiectului.
- **Sursa fondurilor declarate în 2012 în cadrul amnistiei fiscale de către subiect și soțul acesteia (aspect relevant pentru averea inexplicabilă pentru anii 2012, 2013, 2014 și 2015)**

Prima amnistie fiscală

76. La 20 decembrie 2012, subiectul a declarat la SFS deținerea a 990.000 MDL în numerar la data de 1 ianuarie 2012, în cadrul Amnistiei Fiscale (nr. 1)³.

³ Conform procedurii prevăzute în Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 96 din 20 august 2012 [OMF96/2012](#).

77. În prima rundă de întrebări (Î trei), subiectul a explicat că această sumă provine dintr-o donație primită de la părinții săi, R.S. și S.S., care au obținut acești bani din activitatea lor profesională în Federația Rusă.
78. Pentru a susține explicația sa, subiectul a prezentat documente care confirmă veniturile oficiale ale ambilor părinți. Mai exact, aceasta a furnizat:
- înregistrări contabile de la locurile de muncă unde mama sa a fost angajată;
 - copii ale declarațiilor anticorupție depuse de mama sa în calitate de funcționar public în Federația Rusă;
 - adeverințe care confirmă salariul anual al mamei pentru fiecare an fiscal.
79. Pe baza documentelor oficiale prezentate și a calculelor coroborate, venitul total brut al mamei pentru perioada 1998-2012 a fost de 29.894.750 RUB, echivalentul a aproximativ 1.056.013,18 USD⁴.
80. Subiectul a prezentat, de asemenea, un tabel în format Excel care reflectă veniturile ambilor părinți pentru perioada 1998-2012, indicând economii totale acumulate în valoare de 528.976,79 USD. Subiectul a explicat că, începând cu anul 1998, mama sa a trimis periodic o parte din veniturile sale pentru păstrare, reprezentând aproximativ 50% din salariul său. Această sumă ar fi echivalat aproximativ cu 6.335.201 MDL⁵. Subiectul a precizat că donația de 990.000 MDL a fost efectuată din aceste economii.
81. Cu privirea la introducerea fondurilor în țară, subiectul a declarat că suma de 990.000 MDL provine din două sume distincte introduse în Republica Moldova de către tatăl său vitreg.
82. Mai exact, la 19 decembrie 2011, tatăl său vitreg a declarat 49.700 EUR la intrarea în țară. Serviciul Vamal confirmă acest fapt printr-o declarație tip TV28, certificatul nr. 937. Din această sumă, părinții au donat subiectului 14.690 EUR (echivalentul a 228.546 MDL), iar suma rămasă, 35.010 EUR (544.289 MDL), i-a fost transmisă spre păstrare. În consecință, suma de 228.546 MDL a constituit prima tranșă din donația totală de 990.000 MDL.

⁴Pe baza cursului de schimb mediu pentru fiecare an în care a fost obținut venitul.

⁵Pe baza cursului de schimb mediu pentru fiecare an în care a fost obținut venitul.

83. La 9 ianuarie 2012, tatăl vitreg al subiectului a declarat, la intrarea în țară, o sumă suplimentară de 49.997 EUR (echivalentul a 761.454 MDL)⁶. Această declarație este, de asemenea, confirmată de Serviciul Vamal printr-o declarație tip TV28, certificatul nr. 985. Potrivit subiectului, întreaga sumă i-a fost donată și a constituit a doua tranșă a donației de 990.000 MDL.
84. Comisia constată că documentele prezentate de subiect confirmă veniturile obținute de părinții acesteia în Federația Rusă în perioada 1998-2012. De asemenea, subiectul a prezentat declarațiile anticorupție ale mamei sale, completate în calitatea sa de funcționar public.
85. Subiectul a explicat, de asemenea, modalitatea de introducere a fondurilor în Republica Moldova și a prezentat documente confirmative, și anume, certificatul nr. 937 (privind declararea sumei de 49.700 EUR) și certificatul nr. 985 (privind declararea sumei de 49.997 EUR). Totodată, potrivit informațiilor de la Serviciul Vamal, părinții subiectului au declarat sume în numerar la intrarea în țară în perioada 2011-2015, perioadă în care pragul de declarare era stabilit la peste 10.000 EUR. Restul economiilor au fost introduse treptat, sub limita legală.
86. Pe baza constatărilor de mai sus, Comisia acceptă suma de +990.000 MDL ca flux financiar de intrare pentru 2012.

A doua amnistie fiscală

87. La 30 decembrie 2012, soțul subiectului, M.P., a declarat la SFS deținerea în numerar a sumei de 990.000 MDL la data de 1 ianuarie 2012, în temeiul Amnistiei Fiscale (nr. 2).
88. În prima rundă de întrebări, subiectul a explicat că suma de 990.000 MDL provine dintr-o donație (ajutor financiar) oferită de părinții soțului său, V.P. și S.P. Ea a menționat că, în perioada 2008-2012, soțul său nu avea un venit stabil și a fost nevoit să accepte ajutorul financiar din partea părinților săi. Aceasta a precizat că sursa donației au fost sumele de 998.000 MDL și 994.000 MDL, declarate de V.P. și S.P. la 28 decembrie 2012 la SFS, în cadrul Amnistiei Fiscale (nr. 3).
89. Cu privire la sursa fondurilor declarate în cadrul amnistiei fiscale și ulterior donate parțial soțului său, subiectul a prezentat, în prima și a doua rundă de întrebări, următoarele surse de venit ale socrilor săi:

⁶ Rata de schimb MDL/EUR - 15,23 MDL/1EUR.

- venituri obținute de socrul său în calitate șef al unei ferme de vite din colhozul „Patria” în perioada 1971-1988;
 - venituri obținute de socrul său în perioada 1996-1999 din activitatea sa în Federația Rusă;
 - venituri obținute din cultivarea terenurilor agricole (6,5 ha), iar după 2009, venituri din arendarea acestor terenuri.
90. După ce Comisia a prezentat tabelul privind averea inexplicabilă, subiectul a declarat, în ce-a de a treia rundă de întrebări, precum și în timpul audierii, că soacra sa a recunoscut că donația acordată soțului său provenea, de fapt de la proprii părinți ai subiectului, R.S. și S.S.
91. Comisia a analizat toate sursele de fonduri invocate pentru a determina dacă donația de 990.000 MDL, primită de soțul subiectului, poate fi acceptată ca flux financiar de intrare. De asemenea, Comisia a evaluat plauzibilitatea nu doar a surselor care ar fi finanțat această donație, ci și a sumei rămase de 998.000 MDL, declarată separat de socrii subiectului în cadrul amnistiei fiscale nr. 3 (§ 88). Aceasta este relevant în mod particular, deoarece, potrivit subiectului, o parte din această sumă ar fi fost utilizată pentru a achiziționa un vehicul pentru fiica sa, în 2017.
92. În prima rundă de întrebări, subiectul a menționat că informațiile privind sursele de venit ale socrilor se bazează pe cele comunicate de soacra sa. Aceasta a explicat că socrul său a decedat în 2023 și nu a putut verifica aceste informații cu el. În cele din urmă, aceasta a declarat că nu trebuie să fie considerată responsabilă pentru acuratețea acestor informații.
- Venitul obținut de socrul său în calitate de șef al unei ferme de vite în perioada 1971-1988*
93. Subiectul a declarat că, potrivit soacrei sale, salariul mediu lunar al socrului său, în calitate de șef al unei ferme de vite, era de 250 de ruble sovietice. Aceasta a prezentat informații de pe Wikipedia, conform cărora rata de schimb din acea perioadă conferea rublei o valoare medie de 1.35 USD, ceea ce înseamnă că 250 ruble sovietice ar fi echivalat cu aproximativ 337.5 USD. Aceasta a prezentat, de asemenea, rezultatele unui calculator de inflație, potrivit cărora valoarea a 337.5 USD din anii 1980 ar fi echivalentă în prezent cu 1.283 USD.
94. În a doua rundă de întrebări, subiectul a precizat că referința la rata de schimb nu a avut scopul de a sugera că socrii săi ar fi convertit efectiv ruble în USD, ci doar de a arăta nivelul venitului și de a susține că fondurile au

fost acumulate treptat. De asemenea, aceasta a adăugat că, având în vedere că activitatea socrului a avut loc în urmă cu peste 40 de ani, nu poate furniza dovezi. În acest sens, a invocat prevederile legale privind termenul de păstrare a documentelor oficiale.

95. Comisia constată că subiectul nu a prezentat documente justificative, fapt care ar putea fi explicabil, având în vedere perioada semnificativă scursă de la evenimentele în cauză. Cu toate acestea, după destrămarea URSS, economiile cetățenilor au fost grav afectate de hiperinflație și devalorizare, iar conversia rublelor sovietice în noile monede naționale a generat pierderi financiare substanțiale. Mai mult, existența economiilor provenite din acest venit este puțin plauzibilă, deoarece, în perioada sovietică, deținerea sau schimbul de valută străină era ilegal, iar rubla sovietică nu era convertibilă la nivel internațional. În special, nu există nicio dovadă că veniturile primite de socrul subiectului ar fi putut fi păstrate până în 2012.

96. Acești factori fac extrem de improbabilă acumularea unor economii substanțiale în valută în perioada menționată. În lipsa unor documente coroborative care să demonstreze trasabilitatea fondurilor pretins obținute din activitatea în colhozul „PATRIA”, această sursă de venit invocată nu poate fi acceptată.

Veniturile obținute de socrul său între 1996 și 1999 din activitatea sa în Federația Rusă

97. În prima și a doua rundă de întrebări, subiectul a explicat că socrul său a lucrat în Federația Rusă în perioada 1996-1999, în domeniul defrișărilor, timp de aproximativ trei până la patru luni pe an, în sezonul rece. Părinții subiectului l-au ajutat să găsească un loc de muncă prin intermediul unor prieteni care dețineau întreprinderile „I.P. B.” și „I.P. C.”.
98. Subiectul a declarat că socrul său câștiga între 3.000 și 5.000 USD lunar, plătiți în numerar. Ea a explicat că acest nivel de venit ar putea fi justificat prin faptul că regiunea în care a activat, Districtul Autonom Hantî-Mansi, este cunoscută pentru climatul său extrem de sever, ceea ce determină salarii mai mari pentru atragerea și menținerea lucrătorilor. În plus, socrul său era electrician, fiind astfel remunerat mai mult decât un muncitor obișnuit.
99. Subiectul a menționat că tatăl său vitreg, în aceeași perioadă, avea un salariu anual de 86.000 RUB, în calitate de șofer. Prin comparație, salariul socrului său ar putea fi estimat la 172.000 RUB, reprezentând aproximativ 17.677 USD anual.

100. Potrivit soacrei sale, în acea perioadă ei ar fi acumulat aproximativ 40.000 USD. Fondurile au fost păstrate acasă, deoarece au ales să nu depună banii la bancă din lipsa de încredere, rezultată din devalorizarea rublei sovietice și a leului moldovenesc în anii 1990.
101. În a doua rundă de întrebări, subiectul a explicat că nu poate furniza documente justificative privind activitatea socrului său în Federația Rusă. Ea a încercat să obțină astfel de documente, însă întreprinderea în care acesta a lucrat a intrat în insolvență în 2018 și a fost radiată din registrul companiilor în 2020. Totuși, soțul subiectului a obținut un certificat de la o companie care activează în același domeniu, unde sunt angajați unii dintre foștii colegi ai socrului său. Conform acestui certificat, foștii colegi au confirmat că îl cunoșteau pe socrul său, care a activat în calitate de membru al unei brigăzi silvice în perioada 1997-1999.
102. În a treia rundă de întrebări, subiectul a susținut că este illogic să se accepte faptul că socrul său a lucrat în Federația Rusă, dar să se respingă existența fluxurilor financiare corespunzătoare. Aceasta a prezentat informații de pe un site web rusesc, potrivit cărora salariul mediu lunar în Districtul Autonom Hantî-Mansi era următorul: 2.362,4 RUB ($\approx$ 452,77 USD) în 1996; 2.959,2 RUB ($\approx$ 512,37 USD) în 1997; 3.233,4 RUB ($\approx$ 331,00 USD) în 1998; și 4.838,6 RUB ($\approx$ 196,30 USD) în 1999. Aceasta a susținut că, cel puțin, Comisia ar trebui să accepte existența unui venit bazat pe salariul mediu lunar.
103. Comisia constată că subiectul nu a putut furniza documente justificative, cum ar fi un pașaport care să confirme deplasarea în Federația Rusă, facturi, fișe de salariu sau alte documente de plată, cu excepția unui certificat potrivit căruia anumite persoane au confirmat că au lucrat cu socrul său. Comisia recunoaște că lipsa unor astfel de probe poate fi explicabilă, având în vedere perioada îndelungată care a trecut de atunci.
104. Cu toate acestea, pentru a accepta o sursă de fonduri atât de substanțială (40.000 USD), Comisia are nevoie de dovezi mai concrete și verificabile. Pe baza certificatului prezentat de subiect, Comisia nu exclude posibilitatea ca socrul său ar fi lucrat în Federația Rusă. Totuși, în lipsa unor documente justificative suplimentare și având în vedere că trecuse 13 ani între presupusul ultim an de activitate (1999) și amnistia fiscală (2012), Comisia nu poate accepta această sursă de venit ca fiind justificată.

Veniturile obținute din exploatarea și arenda terenurilor agricole

105. Subiectul a declarat că, până în 2008, socrii săi au obținut venituri din cultivarea terenurilor agricole și din vânzarea recoltei. Soacra sa a explicat că

cultivau 6,5 ha de teren, dintre care 0,33 ha erau destinate unei livezi de meri, 0,60 ha sfecliei de zahăr, 1,84 ha floarea-soarelui și 3,73 ha grâului. Cea mai mare parte a produselor recoltate erau vândute.

106. Subiectul a estimat, în baza datelor Biroului Național de Statistică, că socrii săi ar fi putut obține aproximativ 166.740 MDL anual din activitatea agricolă.
107. Aceasta a mai precizat că, din 2009, terenurile au fost date în arendă către două gospodării țărănești, iar plata arendei se făcea în proporție de 30% în natură și 70% în numerar. Deși a prezentat documente justificative, acestea nu confirmă venituri bănești din arendă; în schimb, acestea indică plata în produse agricole.
108. Comisia a solicitat informații detaliate privind modul de organizare a activității agricole, inclusiv forma juridică, cheltuielile de cultivare și prelucrare, utilizarea echipamentelor, sursele de forță de muncă, profitul și dacă veniturile au fost declarate autorităților fiscale. De asemenea, s-au cerut clarificări privind modul, momentul și cui au fost vândute produsele agricole.
109. Subiectul a declarat că socrii săi au cultivat terenul ca persoane fizice, cu ajutorul altor agricultori și al muncitorilor zilieri. Ea a menționat că, la acel moment, activitatea agricolă nu era bine reglementată, astfel agricultorii își organizau munca cum puteau mai bine. Socrii săi nu au declarat veniturile autorităților fiscale, deoarece aceasta era o practică obișnuită la acea vreme. Recoltele erau vândute direct consumatorilor sau, ocazional, prin intermediari. Aceasta a menționat că nu poate oferi informații privind profitul, deoarece acestea erau cunoscute doar socrului său, care a decedat în 2023.
110. Primăria satului Plop, unde locuiau socrii subiectului, a confirmat că aceștia dețineau terenuri agricole, însă nu deține date privind veniturile lor din arendarea sau vânzarea produselor agricole sau animale. Totodată, a confirmat că aceștia nu dețineau animale domestice.
111. Conform datelor SFS, socrii subiectului au obținut un venit de 30.694 MDL în perioada 1999-2012. Aceleași date arată că aceștia au obținut, de asemenea, și venituri încadrate în categoria SERB, care include venituri din arendarea terenurilor; totuși, aceste venituri au fost nesemnificative.
112. Documentele justificative prezentate arată că un lot de teren a fost dat în arendă între septembrie 2012 și decembrie 2017, iar un al doilea lot a fost dat în arendă între martie 2018 și februarie 2023, în timp ce amnistia fiscală a avut loc în decembrie 2012.

113. Comisia constată că nu există dovezi privind existența unor venituri semnificative sau constante din activitatea agricolă sau arendarea terenurilor. Datele fiscale oficiale nu reflectă astfel de venituri, iar estimările subiectului, bazate pe medii statistice, sunt insuficiente, întrucât veniturile reale depind de mulți factori.
114. Chiar dacă socrii ar fi obținut venituri nedeclarate, din acestea ar fi trebuit deduse cheltuielile de trai, ceea ce ar fi redus fondurile nete disponibile.
115. Subiectul nu a putut oferi detalii privind organizarea activității agricole, inclusiv bunurile utilizate, numărul muncitorilor angajați, cheltuielile operaționale sau modul în care produsele erau prelucrate și vândute. Un venit substanțial ar fi presupus desfășurarea unor tranzacții comerciale semnificative, pentru care nu au fost prezentate documente justificative. Deși absența documentelor este de înțeles, având în vedere timpul scurs și decesul socrului, Comisia nu poate să se bazeze doar pe estimări necoroborate cu probe.
116. Subiectul a declarat că, atunci când soțul său a primit donația de la părinți, nu a verificat proveniența veniturilor acestora. Totuși, Comisia reține că aceasta exercita funcția de judecător din 2011 și, prin urmare, avea obligația de a se asigura că mijloacele financiare provin dintr-o sursă licită.
117. Cu privire la afirmația potrivit căreia declarațiile de amnistie fiscală dovedesc existența și legitimitatea fondurilor, Comisia menționează că a refuzat anterior să accepte astfel de declarații ca probă suficientă în lipsa unor dovezi coroborative (a se vedea Raportul *Ion Buruiană*, §§ 101-102, Raportul *Mariana Ursachi*, §§ 178-181)⁷.

Presupusul venit suplimentar al socrilor subiectului în baza unui împrumut

118. În a doua rundă de întrebări, subiectul a prezentat o declarație notarială din 19 noiembrie 2024, semnată de B.R., o rudă apropiată a socrilor săi, pentru a

⁷ În temeiul articolului 226⁷ din Codul fiscal (în vigoare la 1 ianuarie 2012), persoana fizică, care, la situația de la 1 ianuarie 2012, deținea mijloace bănești în sumă de 500.000 MDL sau mai mult, avea obligația să depună la autoritățile fiscale „Declarație privind disponibilul fondurilor la 1 ianuarie 2012” (declarația de amnistie fiscală) (art. 226⁷ alin. (1) din aceeași lege). Doar în cazul în care această sumă depășea 1.000.000 MDL, persoana fizică era obligată să demonstreze deținerea unei astfel de sume și, doar implicit, a originii acesteia (art. 226⁷ alineatele (1) și (4) din aceeași lege). În conformitate cu articolul 226⁷ alin. (3), nu se achita impozite pe sumele declarate.

demonstra pretinsa lor capacitate financiară. În declarație, B.R. a susținut că a împrumutat de la socrii subiectului suma de 25.000 USD în 2002, pe care a rambursat-o în 2010. Aceasta a precizat că nu a fost încheiat un contract scris de împrumut, invocând încrederea reciprocă dintre părți.

119. În a treia rundă de întrebări, subiectul a prezentat, de asemenea, un contract de vânzare-cumpărare din 15 iulie 2008, din care rezultă că B.R. a vândut un apartament în Chișinău pentru suma de 397.900 MDL. Contractul indică că apartamentul fusese achiziționat în 2003.
120. Notarul nu a certificat existența împrumutului pretins și nici nu a confirmat mijloacele financiare ale socrilor subiectului. Actul notarial a autentificat doar semnătura lui B.R. În lipsa unor documente coroborative, declarația nu este suficientă pentru a dovedi capacitatea financiară a socrilor.
121. Potrivit datelor SFS, B.R. a obținut un venit brut de aproximativ 47.694 MDL în perioada 2002-2010, ceea ce subminează și mai mult plauzibilitatea rambursării unui împrumut atât de semnificativ în acea perioadă.
122. Cu privire la vânzarea apartamentului în 2008, nu există nicio dovadă că veniturile au fost transferate socrilor subiectului. Acest aspect este în special relevant, având în vedere că rambursarea împrumutului ar fi avut loc doi ani mai târziu, în 2010.

Concluzia Comisiei privind sursa fondurilor socrilor subiectului pentru ambele declarații fiscale

123. Comisia constată că subiectul nu a reușit să justifice, prin probe verificabile și credibile, proveniența fondurilor declarate de către socrii săi în cadrul amnistiei fiscale. Deși trecerea timpului poate justifica lipsa anumitor documente, Comisia are nevoie de justificări plauzibile și coroborate pentru a accepta o sursă de fonduri atât de importantă.
124. Sursele invocate, inclusiv economiile din perioada sovietică, munca în Federația Rusă, venitul agricol și un împrumut, nu sunt susținute documentar și nu permit trasabilitate financiară. Acestea sunt considerate neplauzibile în raport cu contextul istoric și economic, restricțiile legale și datele fiscale.
125. Mai mult decât atât, Comisia reiterează că o declarație depusă în cadrul amnistiei fiscale nu poate, prin ea însăși, să demonstreze legalitatea sau existența fondurilor. Astfel de declarații trebuie susținute prin probe coroborative. În lipsa acestora, Comisia nu poate accepta fondurile declarate ca fiind legale sau justificate.

Noua sursă a fondurilor pentru donația efectuată de socrii subiectului către soțul acesteia

126. În a treia rundă de întrebări, subiectul a declarat că soacra sa a recunoscut că, din fondurile declarate în cadrul amnistiei fiscale, doar 998.000 MDL aparțineau acesteia și soțului său. Suma rămasă de 994.000 MDL, din care a fost făcută donația soțului subiectului, provenea de la părinții subiectului.
127. Explicațiile oferite de subiect și de mama acesteia, în cadrul audierilor lor respective și în cea de-a treia rundă de întrebări, pot fi rezumate după cum urmează.
128. Subiectul a explicat că nici ea, nici soțul ei nu știau că donația de 990.000 MDL de la socri către soțul ei provenea, de fapt, de la părinții săi. Ea a aflat acest lucru abia în decembrie 2024, când i-a cerut soacrei sale documente care să confirme sursa veniturilor utilizate pentru donație. Până atunci, nu aveau motive să pună la îndoială că banii proveneau de la părinții soțului ei, având în vedere că aceștia au muncit din greu toată viața, ceea ce făcea plauzibilă acumularea unei astfel de sume.
129. Mama subiectului a explicat că au dorit să ajute familia subiectului. Deși cuplul a divorțat în aprilie 2009, aceștia au continuat să locuiască împreună. Totuși, în perioada efectuării donației, în decembrie 2012, se gândeau la o separare efectivă. Dificultățile cuplului rezultau din venitul instabil al soțului și din creșterea cheltuielilor subiectului. Acesta fusese suspendat din funcție din iunie 2008, din cauza unei anchete penale împotriva sa.
130. Mama subiectului a fost audiată de Comisie. Aceasta a declarat că, în decembrie 2012, au venit în țară și au vizitat socrii subiectului în data de 18 decembrie 2012, cu ocazia zilei de naștere a soacrei subiectului. În timpul vizitei, au discutat despre dificultățile cuplului și au căutat modalități prin care să-i ajute.
131. Aceștia au aflat despre amnistia fiscală de la o cunoștință apropiată a socrilor subiectului, care erau interesați să beneficieze de aceasta. Mama subiectului a decis să își ajute atât fiica, cât și ginerele. Ea a donat direct fiicei suma de 990.000 MDL, pe care aceasta declarat-o la SFS la 20 decembrie 2012. În ceea ce îl privește pe ginere, ea a propus ca donația să fie făcută prin intermediul părinților acestuia, considerând că acesta nu ar fi acceptat banii altfel, simțindu-se umilit.
132. Aceasta a explicat că au evitat să îi ofere fiicei lor întreaga sumă deoarece îi oferiseră deja un sprijin substanțial. Ea a menționat că dezechilibrul financiar aparent și ajutorul venit doar din partea lor au provocat tensiuni în căsnicie.

133. Cu privire la sursa donației, mama subiectului a declarat că o parte din bani au provenit din vânzarea casei lor din Dondușeni și din vânzarea lemnului. Acești bani au fost păstrați de mama ei până în 2004, după care au fost păstrați de socrul său (care locuia în apropierea socrilor subiectului). O altă parte din bani era păstrată în apartamentul subiectului. Aceasta i-a spus fiicei sale că banii erau destinați fratelui acesteia.
134. Banii erau păstrați în diferite valute (USD, EUR și RUB) și, potrivit declarațiilor sale, au fost înmânați socrilor la 19 decembrie 2012, în valută străină. Socrii au efectuat declarația de amnistie fiscală în MDL, însă ea a afirmat că banii nu au fost efectiv convertiți.
135. În cele din urmă, aceasta a reiterat că a obținut venituri în Federația Rusă (a se vedea §§ 79-81) și că și-a susținut financiar ambii copii. Ea a oferit subiectului donația, a cumpărat un apartament, un vehicul și a cumpărat un apartament pentru nepoata sa. Pentru fiul său, ea a deschis două conturi de asigurare pentru fiicele acestuia. De obicei, aduceau bani în țară în sume mai mici de 10.000 EUR pentru a evita obligația de declarare. Sumele mai mari erau declarate, iar pentru cheltuielile locale utiliza, de asemenea, cardul bancar.

Evaluarea Comisiei

136. Comisia constată că, pe parcursul procedurii de evaluare, subiectul a oferit explicații contradictorii cu privire la originea donației primite de soțul său. În prima și a doua rundă, aceasta a susținut că fondurile proveneau de la socrii săi. În a treia rundă și în cadrul audierii, după ce i s-a prezentat tabelul averii inexplicabile, aceasta a declarat că, de fapt, fondurile proveneau de la părinții săi.
137. Comisia a respins anterior surse de venit invocate într-o etapă ulterioară a procedurii și care nu au fost confirmate prin probe suplimentare (a se vedea, e.g., Raportul *Ion Tețcu*, §§ 69-70; Raportul *Alexandru Rotari*, § 66, confirmat prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 19 august 2024).
138. Totuși, în prezenta cauză, schimbarea declarațiilor nu pare a fi imputabilă subiectului. În consecință, Comisia a procedat la evaluarea plauzibilității explicației actualizate.
139. Pentru a determina plauzibilitatea donației de 990.000 MDL primită de soțul subiectului, Comisia a examinat datele financiare ale părinților subiectului, inclusiv veniturile, cheltuielile și orice documente justificative privind presupusul transfer.

140. Mama subiectului a susținut, în cadrul audierii că fondurile oferite socrilor proveneau din vânzarea unei case din sat, din vânzarea de lemne și din economiile în numerar păstrate în apartamentul subiectului. Comisia nu deține documente directe care să ateste veniturile din vânzarea casei sau a lemnului.
141. Referitor la economiile în numerar, astfel cum s-a stabilit în §§ 79-80, părinții subiectului au obținut un venit brut total de 1.056.013,18 USD între 1998 și 2012 în Federația Rusă. Din această sumă, ei ar fi economisit 528.976,79 USD, echivalentul a aproximativ 6.335.201 MDL. Comisia a identificat următoarele cheltuieli efectuate de părinții subiectului, prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 1. Cheltuieli din economiile în numerar ale părinților subiectului

Total economii în numerar ale părinților subiectului 1998-2012	+6.335.201 MDL
Donație subiectului (2012)	-990.000 MDL
Achiziționarea apartamentului fiicei subiectului (2013)	-1.944.969 MDL
Achiziționarea vehiculului Porsche Cayenne, a/f 2011 (2011)	-1.180.832 MDL
Suma rămasă din economii	+2.119.400

142. După deducerea acestor cheltuieli, părinții subiectului ar fi putut păstra aproximativ 2.119.400 MDL. În cadrul audierii, mama subiectului a declarat că l-a sprijinit financiar, de asemenea, și pe fiul său. La solicitarea Comisiei de a face o estimare, aceasta a explicat că din cei 50% din venitul total economisit, echivalentul a circa 6.335.201 MDL, aproximativ 30% au fost acordați subiectului și 20% fiului său.
143. Comisia consideră suma de 6,335,201 MDL economisită ca fiind 100% din fondurile disponibile. Prin urmare, cei 30% alocați subiectului corespund unui procent de 60% din economii (3.8 milioane MDL), iar cei 20% acordați fiului reprezintă restul de 40% (2.53 milioane MDL). Totodată, conform cheltuielilor efective indicate în tabelul de mai sus, cel puțin 4 milioane MDL par să fi fost direcționați exclusiv subiectului. Prin urmare, fondurile rămase nu ar fi suficiente, nici măcar pentru a acoperi integral suma de 2.53 milioane MDL pretins alocată fiului. În baza acestor calcule, rezultă că mama

subiectului nu ar fi dispus de suficiente mijloace pentru a acoperi parțial donația de 990.000 MDL soțului subiectului.

144. Mai mult, mama subiectului a indicat că fondurile au fost transmise socrilor a doua zi după înțelegere, ceea ce ridică întrebări privind accesarea și transportarea economiilor din apartamentul din Chișinău într-un interval atât de scurt.
145. O altă preocupare se referă la valuta în care a fost făcută donația. Mama subiectului a indicat că fondurile au fost transmise în USD, EUR și RUB. Totuși, suma declarată la SFS în cadrul amnistiei fiscale a fost de 990.000 MDL. Formularul de amnistie fiscală conține o secțiune distinctă pentru declararea valutei străine. Prin urmare, nu este clar de ce donația a fost declarată în MDL dacă fondurile au fost inițial deținute în valută străină, cu excepția cazului în care a avut loc o conversie prealabilă. În acest caz, ar fi necesare documente justificative, cum ar fi chitanțe de schimb valutar, pentru a verifica o tranzacție de o asemenea amploare.
146. Subiectul și mama sa au explicat că soțul subiectului nu dorea să accepte sprijin financiar din partea părinților acesteia, deoarece s-ar fi simțit umilit și considera că aceștia contribuiseră deja semnificativ. Se pare că ambele familii erau dispuse să ajute cuplul într-o perioadă financiară dificilă. Cu toate acestea, rămâne neclar de ce socrii subiectului nu au contribuit la donație, cel puțin parțial. Aceștia au declarat 998.000 MDL în cadrul amnistiei fiscale, ceea ce sugerează că dispuneau de mijloace suficiente pentru a oferi ajutor. Acest aspect este cu atât mai relevant cu cât soțul subiectului este copil unic, în timp ce părinții subiectului au susținut atât fiica, cât și fiul.
147. În final, Comisia constată că subiectul și soțul acesteia au făcut declarații de amnistie fiscală privind fonduri care nu par să corespundă scopului sau criteriilor de eligibilitate prevăzute de mecanismul de amnistie.
148. Potrivit articolului 226⁷ din Codul fiscal (în vigoare la 1 ianuarie 2012), persoanele fizice care dețineau la acea dată, 500.000 MDL sau mai mult, trebuiau să depună o „Declarație privind disponibilul mijloacelor bănești la data de 1 ianuarie 2012”. Documente justificative privind proveniența fondurilor erau necesare doar dacă suma declarată depășea 1.000.000 MDL. Pentru sumele declarate nu se achitau impozite.
149. Scopul amnistiei era de a permite persoanelor fizice să-și regularizeze situația financiară, fie fără penalități, fie cu consecințe juridice considerabil reduse.

150. De asemenea, potrivit articolului 20 din Codul fiscal aplicabil la acel moment, donațiile erau excluse din categoria veniturilor impozabile. Prin urmare, subiectul și soțul acesteia ar fi putut declara în mod legal fondurile ca venit neimpozabil provenit din donații primite de la părinți în 2012.
151. Esențial este faptul că amnistia fiscală se aplica exclusiv fondurilor nedeclarate care se aflau în posesia contribuabilului la data de 1 ianuarie 2012. Aceasta nu acoperea fondurile obținute ulterior în cursul anului. Atât subiectul, cât și mama acesteia au declarat că fondurile au fost primite în decembrie 2012, ceea ce implică faptul că acestea nu erau disponibile la data limită relevantă. Prin urmare, declarația de amnistie pare a fi inexactă sau completată în mod necorespunzător.
152. Un precedent relevant a fost examinat de Consiliul Superior al Magistraturii în hotărârea sa din 26 martie 2024, privind evaluarea lui Ion Buruiiană, candidat la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție. Dl Buruiiană a declarat, în cadrul amnistiei fiscale, o sumă de bani pe care nu o deținea efectiv la data de 1 ianuarie 2012, dar pe care anticipa că o va primi ulterior. Consiliul a constatat că aceasta echivalează cu o denaturare a faptelor și a subliniat că un judecător trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a menține încrederea publicului în sistemul judiciar. Prin urmare, invocarea amnistiei fiscale pentru a declara bunuri care nu erau efectiv deținute la data de referință legală poate pune la îndoială onestitatea persoanei evaluate.
153. În concluzie, Comisia constată că donația de 990.000 MDL, declarată de soțul subiectului, nu are o valoare probatorie suficientă și nu poate fi acceptată ca flux financiar de intrare pentru 2012. Așa cum s-a menționat în §§ 141–143, existența fondurilor suficiente nu este coroborată cu cheltuielile efectuate de părinții subiectului. Explicația oferită este subminată de inconsecvențe semnificative și de lipsa documentelor justificative. Schimbarea narațiunii privind proveniența fondurilor, termenul neplauzibil al transferului pretins, neconcordanțele legate de valuta declarată și recurgerea la surse de numerar neverificabile diminuează în mod cumulativ credibilitatea declarației. O astfel de tranzacție nu poate fi validată exclusiv în baza unor declarații retrospective și afirmații care nu pot fi verificate.

- **Avere inexplicabilă în 2012**

154. Subiectul a înregistrat un sold negativ între fluxul financiar de intrare și de ieșire în anul 2012, în sumă de -172.596 MDL.

Flux financiar de intrare

155. Potrivit datelor SFS, în 2012, subiectul a primit un salariu net de +54.340 MDL în calitate de judecător.
156. La sfârșitul anului 2011 (i.e. la începutul 2012), subiectul avea economii în numerar în sumă de +10.000 MDL. Potrivit Regulamentului, această sumă este considerată flux financiar de intrare pentru 2012, deoarece reprezintă economii din anul precedent.
157. Subiectul deținea +990.000 MDL urmare a propriei declarații de amnistie fiscală, depusă în 2012, pe care Comisia a acceptat-o ca flux financiar de intrare (§§ 84-86). Astfel cum s-a menționat în §§ 136-153, Comisia nu a acceptat declarația de amnistie fiscală depusă de soțul subiectului ca flux financiar de intrare. Prin urmare, gospodăria subiectului avea economii în numerar în sumă totală de +1.000.000 MDL.
158. În plus, în iunie 2012, soțul subiectului a vândut un Mercedes E250CDI/2010, a/f 2010, pentru 15.000 EUR (227.100 MDL)⁸.
159. În consecință, fluxul financiar total de intrare al gospodăriei subiectului în 2012 a fost de +1.281.440 MDL.

Flux financiar de ieșire

160. La estimarea cheltuielilor de întreținere zilnică a subiectului, potrivit punctului 3.5 din Regulament, Comisia utilizează calculul BNS privind cheltuielile de consum ale populației (denumite în continuare „CCP”).⁹

⁸ Conform cursului mediu de schimb pentru iunie 2012 1EUR/15,14 MDL.

⁹ CCP pentru orice an în perioada 2006-2018 se calculează în baza metodologiei BNS, disponibilă pe site-ul BNS: cheltuieli medii de consum lunare pe cap de locuitor pe ani, grup de cheltuieli, mediu, copii în gospodărie și unitate de măsură (statistica.md). Acest link este accesat de pe pagina principală a site-ului BNS urmând acești pași (tabs): - Statistici pe domenii - Societatea și condițiile sociale - Nivelul de trai al populației - Banca de date - Cheltuielile populației - Serii întrerupte - Cheltuielile gospodăriilor (2006-2018, în baza populației stabile) - Cheltuielile de consum ale populației după destinația cheltuielilor, numărul de copii în gospodărie și medii, 2006-2018.

Pe link-ul de mai sus au fost selectate următoarele variabile: An - Total cheltuieli de consum – Mediu (urban/rural) – Numărul de copii (dacă nu sunt copii, se alege „Fără copii”) – Lei, medii lunare pe o persoană. Rezultatul generat a fost înmulțit cu numărul de membri ai familiei și apoi a fost înmulțit cu 12 luni calendaristice.

CCP pentru orice an în perioada 2019-2022 este calculat în baza metodologiei BNS, disponibilă pe site-ul BNS aici: cheltuieli medii de consum lunare pe cap de locuitor pe ani, grupă de cheltuieli, mediu, copii în gospodărie și unitate de măsură (statistica.md). Acest link este accesat de pe pagina principală a site-ului BNS urmând acești pași (tabs): - Statistici pe domenii - Societatea și condițiile sociale - Nivelul de trai al populației - Banca de date - Cheltuielile populației - Cheltuielile de consum ale populației după destinația cheltuielilor, numărul de copii în gospodărie și medii, 2019-2023.

Pe link-ul de mai sus au fost selectate următoarele variabile: An - Total cheltuieli de consum – Mediu (urban/rural) – Numărul de copii (dacă nu sunt copii, se alege „Fără copii”) – Lei, medii lunare pe o persoană. Rezultatul generat a fost înmulțit cu numărul de membri ai familiei și apoi a fost înmulțit cu 12 luni calendaristice.

161. Potrivit datelor ASP, subiectul a divorțat de soțul său la 5 mai 2009, dar au continuat să locuiască împreună ca o gospodărie comună. În 2020, aceștia și-au reînregistrat căsătoria. Prin urmare, pe parcursul perioadei de evaluare, gospodăria subiectului a fost compusă din doi adulți și un copil.
162. În 2012, CCP pentru o gospodărie formată din doi adulți și un copil aflat la întreținere a fost de -69.116 MDL (1.919,1 MDL/lună x 12 luni x 3 persoane).
163. La sfârșitul anului 2012, subiectul a declarat economii în numerar în sumă de -1.800.000 MDL. Această sumă includea 990.000 MDL declarați de subiect în cadrul amnistiei fiscale și 850.000 MDL rămași din declarația de amnistie fiscală a soțului său. Totuși, astfel cum s-a stabilit în §§ 136-153, Comisia nu a acceptat declarația de amnistie fiscală a soțului ca flux financiar de intrare. Prin urmare, această sumă nu va fi tratată nici ca flux financiar de ieșire.
164. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat cheltuieli de -140.000 MDL, efectuate de soțul său pentru vacanță, studiile fiicei lor în străinătate și la un liceu privat, precum și pentru activități extracurriculare.
165. În plus, gospodăria subiectului a suportat cheltuieli de -7.193 MDL pentru abonamentul fiicei la clubul sportiv „N.F.C.”.
166. În 2012, soțul subiectului a importat o Skoda Octavia a/f 2010, prin intermediul unui mandatar, pentru suma de -14.000 EUR (-213.080 MDL)¹⁰. Conform declarației vamale, beneficiarul vehiculului era soțul subiectului. Valoarea în vamă a fost de 130.135 MDL, iar taxa de import a fost de 36.966 MDL. Comisia va calcula valoarea indicată de subiect.
167. Subiectul a declarat cheltuieli de -34.647 MDL pentru motorină utilizată în deplasările zilnice la Judecătoria Bender (Varnița).
168. Prin urmare, în 2012, gospodăria subiectului a avut un flux financiar de ieșire de -1.454.036 MDL. În consecință, fluxul financiar de ieșire al gospodăriei subiectului a depășit fluxul financiar de intrare cu -172.596 MDL.

¹⁰ Conform cursului de schimb mediu pentru luna iulie 2012 (15,22 MDL)

Tabelul nr. 2: Fluxuri financiare de intrare și de ieșire în 2012

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Salariu la Judecătoria Bender	+54.340	CCP pentru 2012	-69.116
Economii bancare și în numerar la începutul anului	+10.000	Economii bancare și în numerar la sfârșitul anului care rezultă din declarația fiscală a subiectului	-990.000
Declarația de amnistie fiscală a subiectului	+990.000	Cheltuieli efectuate de soțul subiectului (vacanță, studiile fiicei în străinătate și la un liceu privat, activități extracurriculare)	-140.000
Venituri din vânzarea Mercedes E250CDI	+227.100	Abonamentul fiicei la un club sportiv	-7.193
		Achiziționarea unei Skoda Octavia	-213.080
		Cheltuieli pentru deplasarea zilnică la Judecătoria Bender	-34.647
Total	+1.281.440		-1.454.036
Diferența	-172.596		

- **Avere inexplicabilă în 2013**

169. Subiectul a înregistrat un sold negativ între fluxul financiar de intrare și de ieșire în anul 2013, în sumă de -247.942 MDL.

Flux financiar de intrare

170. Potrivit datelor SFS, în 2013, subiectul a primit un salariu net de +61.700 MDL în calitate de judecător la Judecătoria Bender.
171. La sfârșitul anului 2012 (i.e. la începutul anului 2013), subiectul deținea economii în numerar în sumă de +990.000 MDL, rezultate din declarația sa de amnistie fiscală depusă în 2012.

Flux financiar de ieșire

172. În 2013, CCP pentru o gospodărie compusă din doi adulți și un copil la întreținere a fost de -73.605 MDL (2.044,6 MDL/lună x 12 luni x 3 persoane).
173. La 5 iulie 2013, subiectul a efectuat o plată cu cardul său bancar MAIB de -1.390 MDL către un comerciant („M.V.”).

174. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat cheltuieli de -200.000 MDL, efectuate de soțul său pentru vacanță, școala de vară a fiicei în străinătate, studiile la un liceu privat și activități extracurriculare.
175. La sfârșitul anului 2013, subiectul a declarat economii în numerar în sumă de -1.640.000 MDL. Această sumă includea 990.000 MDL declarați de subiect în cadrul amnistiei fiscale, precum și 650.000 MDL rămași din declarația de amnistie fiscală a soțului său. Totuși, astfel cum s-a stabilit la §§ 136-153, Comisia nu a acceptat declarația de amnistie fiscală a soțului ca flux financiar de intrare. În consecință, aceasta nu o va trata nici ca flux financiar de ieșire.
176. Subiectul a declarat cheltuieli de -34.647 MDL pentru motorină utilizată pentru deplasările zilnice la Judecătoria Bender (Varnița).
177. Prin urmare, în 2013, gospodăria subiectului a avut un flux financiar de ieșire de -1.299.642 MDL. În consecință, fluxul financiar de ieșire al gospodăriei subiectului a depășit fluxul financiar de intrare cu -247.942 MDL.

Tabelul nr. 3: Fluxuri financiare de intrare și de ieșire în 2013

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Salariu la Judecătoria Bender	+61.700	CCP pentru 2013	-73.605
Economii bancare și în numerar la sfârșitul anului rezultate din declarația fiscală a subiectului	+990.000	Economii bancare și în numerar la sfârșitul anului rezultate din declarația fiscală a subiectului	-990.000
		Cheltuieli efectuate de soțul subiectului (vacanță, studiile fiicei în străinătate și la un liceu privat, activități extracurriculare)	-200.000
		Plata cu cardul MAIB	-1.390
		Cheltuieli pentru deplasarea zilnică la Judecătoria Bender	-34.647
Total	+1.051.700		-1.299.642
Diferența	-247.942		

- **Avere inexplicabilă în 2014**

178. Subiectul a înregistrat un sold negativ între fluxul financiar de intrare și de ieșire în anul 2014, în sumă de -325.045 MDL.

Flux financiar de intrare

179. Potrivit datelor SFS, în 2014, subiectul a primit un salariu net de +97.039 MDL în calitate de judecător la Judecătoria Bender.
180. La sfârșitul anului 2013 (i.e. la începutul anului 2014), subiectul deținea economii în numerar de +990.000 MDL rezultate din declarația sa de amnistie fiscală depusă în 2012.

Flux financiar de ieșire

181. În 2014, CCP pentru o gospodărie constituită din doi adulți și un copil la întreținere a fost de -76.464 MDL (2.124 MDL/lună x 12 luni x 3 persoane).
182. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat cheltuieli de -300.000 MDL, efectuate de soțul său pentru vacanță, școala de vară a fiicei în străinătate și la un liceu privat, activități extracurriculare și unele cheltuieli de reparații pentru apartamentul situat pe strada Decebal.
183. La sfârșitul anului 2014, subiectul a declarat economii în numerar de -1.340.000 MDL. Această sumă includea 990.000 MDL declarați de subiect în cadrul amnistiei fiscale, precum și 350.000 MDL rămași din declarația de amnistie fiscală a soțului său. La fel ca și pentru anii 2012 și 2013, Comisia nu va trata suma de 350.000 MDL ca flux financiar de ieșire.
184. La 7 iulie 2014, subiectul a efectuat o plată cu cardul său bancar MAIB de -1.285 MDL către un comerciant („Q.R.P.”).
185. În plus, gospodăria subiectului a efectuat cheltuieli de -9.688 MDL pentru abonamentul fiicei la clubul sportiv „N.F.C.”.
186. Subiectul a declarat cheltuieli de -34.647 MDL pentru motorină utilizată pentru deplasările zilnice la Judecătoria Bender (Varnița).
187. Prin urmare, în 2014, gospodăria subiectului a avut un flux financiar de ieșire de -1.412.084 MDL. În consecință, fluxul financiar de ieșire al gospodăriei subiectului a depășit fluxul financiar de intrare cu -325.045 MDL.

Tabelul nr. 4: Fluxuri financiare de intrare și de ieșire în 2014

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Salariu la Judecătoria Bender	+97.039	CCP pentru 2014	-76.464
Economii bancare și în numerar la începutul anului care rezultă din declarația fiscală a subiectului	+990.000	Economii bancare și în numerar la sfârșitul anului care rezultă din declarația fiscală a subiectului	-990.000
		Cheltuieli efectuate de soțul subiectului (vacanță, studiile fiicei în străinătate și la un liceu privat,	-300.000

		activități extracurriculare și lucrări de reparații pentru apartamentul de pe strada Decebal)	
		Abonamentul fiicei la un club sportiv	-9.688
		Plata cu cardul bancar MAIB către „Q.R.P.”	-1.285
		Cheltuieli pentru deplasarea zilnică la Judecătoria Bender	-34.647
Total	+1.087.039		-1.412.084
Diferența	-325.045		

- **Avere inexplicabilă în 2015**

188. Subiectul a înregistrat un sold negativ între fluxul financiar de intrare și de ieșire în anul 2015, în sumă de -355.686 MDL.

Flux financiar de intrare

189. Potrivit datelor SFS, în 2015 subiectul a primit un salariu net de +114.024 MDL în calitate de judecător (68.914 MDL de la Judecătoria Bender și 45.110 MDL de la Judecătoria Botanica, municipiul Chișinău).

190. Potrivit SFS, soțul subiectului a primit un salariu net de +17.750 MDL de la Serviciul Vamal în 2015.

191. La sfârșitul anului 2014 (i.e. la începutul anului 2015), subiectul avea economii în numerar în sumă de +990.000 MDL rezultate din declarația sa de amnistie fiscală depusă în 2012.

192. În plus, în iunie 2015, soțul subiectului a vândut o Skoda Octavia, a/f 2010, pentru 11.000 EUR (227.700 MDL)¹¹. În a doua rundă de întrebări, subiectul a explicat că venitul din vânzare a rămas ca economii pentru sfârșitul anului.

Flux financiar de ieșire

193. În 2015, CCP pentru o gospodărie constituită din doi adulți și un copil la întreținere a fost de -86.814 MDL (2.411,5 MDL/lună x 12 luni x 3 persoane).

194. La 12 decembrie 2015, subiectul a efectuat o plată de -7.000 MDL cu cardul său bancar VICB către un comerciant („D.”).

¹¹ Conform cursului de schimb mediu pentru luna iunie 2015 (1 EUR/20,70 MDL)

195. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat cheltuieli de -350.000 MDL, efectuate de soțul său ca avans pentru reparații în viitorul apartament al fiicei situat pe strada Trandafirilor.
196. În plus, subiectul a declarat că -300.000 MDL au fost utilizați pentru lucrări de reparații la același apartament. Această sumă a fost utilizată din cei 990.000 MDL declarați de subiect în cadrul amnistiei fiscale.
197. Gospodăria subiectului a plătit -10.497 MDL pentru studiile fiicei la un liceu privat.
198. În plus, gospodăria subiectului a suportat cheltuieli de vacanță de -21.600 MDL.
199. De asemenea, subiectul a declarat cheltuieli de -11 549 MDL pentru motorină utilizată pentru deplasările zilnice la Judecătoria Bender (Varnița).
200. La sfârșitul anului 2015, subiectul a declarat economii în numerar de -690.000 MDL, reprezentând soldul rămas din cei 990.000 MDL declarați de aceasta în cadrul amnistiei fiscale.
201. Prin urmare, în 2015, gospodăria subiectului a avut un flux financiar de ieșire de -1.705.160 MDL. În consecință, fluxul financiar de ieșire al gospodăriei subiectului a depășit fluxul financiar de intrare cu -355.686 MDL.

Tabelul 4. Fluxuri financiare de intrare și de ieșire în 2015

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Salariul subiectului de la judecătoriile Bender și Botanica	+114.024	CCP pentru 2015	-86.814
Salariul soțului subiectului de la Serviciul Vamal	+17.750	Plata card bancar VICB către comerciantul „D”.	-7.000
Economii bancare și în numerar la începutul anului rezultate din declarația fiscală a subiectului	+990.000	Cheltuieli efectuate de soțul subiectului ca avans pentru apartamentul fiicei de pe strada Trandafirilor	-350.000
Venituri din vânzarea vehiculului Skoda Octavia	+227.700	Cheltuieli pentru lucrări de reparații la apartamentul de pe strada Trandafirilor	-300.000
		Plata pentru studiile fiicei la un liceu privat	-10.497

		Cheltuieli pentru vacanță	-21.600
		Cheltuieli pentru deplasările zilnice la Judecătoria Bender	-11.549
		Economiile bancare și de numerar la sfârșitul anului	-917.700
Total	+1.349.474		-1.705.160
Diferența	-355.686		

- **Avere inexplicabilă în 2017**

202. Subiectul a înregistrat un sold negativ între fluxul financiar de intrare și de ieșire în anul 2017, în sumă de -460.819 MDL.

Flux financiar de intrare

203. Potrivit datelor SFS, în 2017 subiectul a primit un salariu net de +151.029 MDL în calitate de judecător (31.684 MDL de la Judecătoria Botanica și 119.345 MDL de la Judecătoria Chișinău).
204. Potrivit datelor SFS, soțul subiectului a primit un salariu net de +198.243 MDL de la Serviciul Vamal în 2017.
205. La sfârșitul anului 2016 (i.e. la începutul anului 2017), soțul subiectului avea economii bancare de +5.181 MDL în contul său bancar MAIB. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat economii în numerar de +70.000 MDL la sfârșitul anului 2016, rezultate din declarația de amnistie fiscală, economiile salariale și sprijinul financiar primit de la părinții săi.

Flux financiar de ieșire

206. În 2017, CCP pentru o gospodărie constituită din doi adulți și un copil la întreținere a fost de -92.156 MDL (2.559,9 MDL/lună x 12 luni x 3 persoane).
207. În 2017, soțul subiectului a efectuat următoarele plăți către diferiți comercianți utilizând cardul său bancar MAIB: -4.482 MDL („V-P”), -7.290 MDL („C.”), -1.221 MDL („J-R”). Subiectul, în 2017, a efectuat următoarele plăți către diferiți comercianți utilizând cardul său bancar VICB: -3.169 MDL („O.B. și K.”), -8.329 MDL („M.”).

208. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat cheltuieli de 3.099 EUR (aproximativ 63.622 MDL)¹² la un magazin din Italia. Global Blue Tax a rambursat aproximativ 22% din valoarea achiziției, reprezentând aproximativ 13.997 MDL. Prin urmare, după deducerea sumei rambursate, cheltuielile reale ale subiectului ar fi fost de aproximativ -49.625 MDL.
209. Fiica subiectului a plătit o asigurare CASCO de -25.953 MDL. În plus, gospodăria subiectului a efectuat cheltuieli de vacanță de -23.000 MDL.
210. **Achiziționarea unui BMW X4 de către fiica subiectului în 2017.** Pentru a evalua impactul achiziției vehiculului asupra situației financiare a subiectului în 2017, Comisia a analizat următoarele aspecte:
- valoarea vehiculului;
 - sursa fondurilor utilizate pentru achiziție.

Valoarea vehiculului

211. În baza unui contract de vânzare-cumpărare din 24 iulie 2017, fiica subiectului a achiziționat un BMW X4, a/f 2014, la prețul de 400.000 MDL (19.203 EUR)¹³. Subiectul a declarat același preț în declarația anuală depusă la ANI pentru 2017.
212. La 18 mai 2018, mai puțin de un an mai târziu, fiica subiectului a vândut vehiculul pentru 600.000 MDL (30.379 EUR)¹⁴. Subiectul a declarat același preț în declarația anuală pentru 2018, la ANI.
213. Conform informațiilor de la Serviciul Vamal, vehiculul a fost importat în Republica Moldova în octombrie 2014, de către AUTOSPACE SRL, importatorul oficial al vehiculelor BMW Group în Republica Moldova. Compania a confirmat că a importat vehiculul și a informat suplimentar că acesta a fost vândut în noiembrie 2014 pentru 1.026.430 MDL (50.069 EUR)¹⁵.
214. Potrivit companiei de asigurări „A.G. SRL”, fiica subiectului a încheiat un contract de asigurare CASCO pentru perioada iulie 2017 - iulie 2018 pentru vehiculul în cauză.

¹² Conform ratei medii anuale din 2017 pentru luna octombrie pentru 1 EUR/20.53 MDL.

¹³ Conform cursului de schimb mediu din iulie 2017 pentru 1 EUR/20.83 MDL.

¹⁴ Conform cursului de schimb mediu pentru luna mai 2018 pentru 1 EUR/19.75 MDL.

¹⁵ Conform cursului de schimb mediu anual în 2017 pentru luna noiembrie pentru 1 EUR /20.50 MDL.

215. Conform punctului 4.1 din contract și anexei intitulată „Polița de asigurare împotriva incendiului, furtului și daunelor accidentale pentru vehicule”, valoarea asigurată a vehiculului a fost stabilită la 30.000 EUR. De asemenea, punctul 4.1.2 prevede: „Încheierea unui contract de asigurare pentru un vehicul la o valoare care depășește valoarea sa reală nu este permisă. Dacă suma asigurată depășește valoarea reală a vehiculului, contractul se consideră nul cu privire la partea care depășește valoarea reală a vehiculului la data semnării contractului.”
216. La 13 februarie 2025, la solicitarea Comisiei, compania de asigurări a furnizat detalii suplimentare privind contractul. Compania a confirmat că clientul a solicitat inițial o asigurare CASCO în valoare de 20.000 EUR. Cu toate acestea, având în vedere că societatea își asumă riscurile proporțional cu prima de asigurare încasată și luând în considerare posibila evoluție a costurilor de reparație, aceasta a acceptat să asigure vehiculul pentru suma 30.000 EUR. Această sumă a reprezentat o estimare a despăgubirii, corespunzătoare riscului asumat și primei încasate.
217. Conform informațiilor furnizate de ANTA, la momentul achiziției vehiculului de către fiica subiectului, kilometrajul era de 14 000 km. În cadrul inspecției tehnice periodice a vehiculului, kilometrajul înregistrat a fost de 14.412 km. În plus, pe durata utilizării de către fiica subiectului, vehiculul nu a suferit nicio modificare sau reparație.
218. Potrivit platformei online www.999.md, un singur anunț activ se apropie de specificațiile vehiculului analizat: un BMW X4, a/f 2014, benzină, capacitate cilindrică de 2.979 cm³, rulaj 123.000 km, la prețul de 19.500 EUR.
219. Potrivit Calculatorului de devalorizare a autovehiculelor, o rată anuală de depreciere de aproximativ 6,2% duce la o depreciere totală estimativă de 11.000 EUR pe o perioadă de 7 ani. În consecință, valoarea de piață orientativă a vehiculului în 2017 ar fi fost de aproximativ 30.500 EUR.
220. Site-ul www.piataauto.md, care conține arhive de anunțuri ale vehiculelor, a prezentat un exemplu de BMW X4, benzină, a/f 2015, cu motor de 2,0 L (comparativ cu 3,0 L în cazul vehiculului fiicei) și un rulaj de 58.700 km. La 23 aprilie 2017, acesta era listat la prețul de 35.100 EUR, în pofida unui kilometraj mai mare și a unui motor mai puțin puternic, ceea ce indică o valoare de piață potențial mai mare pentru vehiculul fiicei.
221. În timpul rundelor de întrebări și al audierii, subiectul a explicat diferența dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare al vehiculului invocând două motive principale. În primul rând, aceasta s-a referit la negocierea prețului

între părți. Potrivit soțului subiectului, prețul inițial era mai mare de 400.000 MDL (deși nu și-a amintit suma exactă), însă a reușit să negocieze o ofertă mai avantajoasă. De asemenea, aceasta a menționat că vânzătorii erau dispuși să reducă prețul în cazul unei plăți în numerar.

222. Cu privire la prețul de revânzare, mai mare cu 200.000 MDL decât prețul de cumpărare, subiectul a declarat că cumpărătorul era deosebit de interesat de acel vehicul. Deși fiica sa nu dorea inițial să-l vândă, a acceptat, după ce tatăl său i-a găsit un model nou. Cumpărătorul, o cunoștință apropiată a familiei, dispunea de mijloacele financiare necesare pentru a plăti acest preț.
223. Cu privire la valoarea mai mare indicată în contractul de asigurare CASCO, subiectul a explicat că obiectivul principal al companiilor de asigurări este obținerea de profit prin echilibrarea gestionării riscurilor, maximizarea investițiilor și furnizarea de produse accesibile și eficiente pentru clienți. Sursa de profit este reprezentată de prima de asigurare încasată de la clienți. Prima de asigurare CASCO se calculează ca procent din valoarea vehiculului, ajustată în funcție de riscurile acoperite, profilul șoferului, zona geografică și nivelul de protecție dorit. Prin urmare, potrivit subiectului, este important să nu se confunde prețul de achiziție al vehiculului (suma efectiv plătită) cu valoarea indicată în contractul de asigurare CASCO. Aceasta a adăugat că, din câte cunoaște, dacă un vehicul are mai puțin de cinci ani, asigurătorii deseori atribuie o valoare mai mare în caz de daună totală, deoarece trebuie să ramburseze întreaga sumă asigurată.
224. Subiectul a mai susținut că estimare a valorii vehiculului efectuată de Comisie are un caracter general și a declarat că a consultat ChatGPT, aplicația furnizată de OpenAI, care a estimat valoarea de piață în 2017 a unui BMW X4, a/f 2014, între 25.000 EUR și 33.000 EUR.
225. Comisia reține că, la momentul cumpărării de către fiica subiectului, vehiculul BMW X4, a/f 2014, avea o vechime de 32 de luni și un rulaj de doar 14.000 km. Nu există probe că vehiculul ar fi fost avariat sau ar fi necesitat reparații. De asemenea, pe durata celor 10 luni în care a fost deținut, fiica subiectului nu a efectuat reparații sau îmbunătățiri care ar fi putut justifica o creștere ulterioară a valorii vehiculului.
226. Cumpărătorul inițial a achiziționat vehiculul pentru 1.026.430 MDL. Treizeci și două de luni mai târziu, același vehicul a fost vândut cu aproximativ 55-60% mai puțin decât prețul inițial. Deși Comisia recunoaște că negocierile de preț și plata în numerar pot contribui la o reducere a prețului de vânzare, o reducere atât de semnificativă nu pare plauzibilă în absența unor justificări suplimentare.

227. La zece luni după cumpărare, și în absența oricăror îmbunătățiri sau reparații, fiica subiectului a vândut vehiculul cu 200.000 MDL mai mult decât prețul plătit la cumpărare, ceea ce reprezintă o majorare de 50% față de prețul inițial.
228. De asemenea, Comisia reține că în contractul de asigurare CASCO valoarea asigurată a vehiculului este indicată ca fiind 30.000 EUR. Explicațiile suplimentare furnizate la 13 februarie 2025 privind această valoare rămân neclare, în special în contextul punctului 4.1.2 din contract, care prevede în mod expres că nu se poate încheia o asigurare pentru o valoare care depășește valoarea reală a vehiculului.
229. Comisia a acceptat anterior discrepanțe între prețul de vânzare și cel de cumpărare, indiferent dacă sunt mai mici sau mai mari, doar în cazurile în care existau dovezi că vehiculul a fost avariat și subiectul a suportat costuri de reparație (a se vedea Decizia *Mihaela Pascal*, §§ 42-49). În celelalte cazuri, în care diferența între prețul de cumpărare și cel de vânzare nu era justificată în mod rezonabil, Comisia a calculat prețul de cumpărare în funcție de prețul de vânzare (a se vedea Raportul *Ala Malîi*, §§ 132-139, nepublicat la data emiterii prezentului raport).
230. Având în vedere constatările de mai sus, Comisia va calcula prețul de cumpărare al vehiculului BMW X4, a/f 2014, în conformitate cu prețul de vânzare din 2018, și anume -600.000 MDL.

Sursa fondurilor

231. În prima rundă de întrebări, și reiterat ulterior, subiectul a declarat că BMW X4, a/f 2014, a fost cumpărat de socrii săi în calitate de cadou de absolvire pentru fiica sa. Subiectul a explicat că socrii au utilizat fonduri din suma de 998.000 MDL, declarată în cadrul amnistiei fiscale din 2012.
232. Așa cum s-a menționat în §§ 123-125, Comisia nu a acceptat existența fondurilor declarate de socrii subiectului în cadrul amnistiei fiscale, din cauza lipsei probelor justificative și a trasabilității financiare.
233. La 28 februarie 2025, după audiere, subiectul a prezentat explicații suplimentare și documente confirmative pentru a demonstra capacitatea financiară a socrilor săi. Ea a afirmat că socrul său a vândut un vehicul Skoda Octavia, a/f 2008, la 1 iunie 2017, companiei „SRL C.A.” pentru suma de 195.000 MDL. Potrivit subiectului, deși contractul a fost înregistrat oficial la 5 septembrie 2017, tranzacția a avut loc la 1 iunie 2017. În opinia sa, această tranzacție demonstrează capacitatea financiară a socrilor de a cumpăra vehiculul BMW X4 pentru fiica sa. Ea a furnizat o copie a contractului de

vânzare-cumpărare a vehiculului, însoțită de o recipisă semnată, potrivit afirmațiilor sale, de către socrul său.

234. Comisia reține că contractul de vânzare-cumpărare al vehiculului Skoda Octavia, a/f 2008, este datat 5 septembrie 2017. Punctul II al contractului stipulează că cumpărătorul „își asumă” obligația de a achita suma de 195.000 MDL în numerar. Formularea sugerează că plată nu fusese efectuată la momentul semnării și nu indică o achitare sau recunoașterea vreunei plăți în cuprinsul contractului.
235. Chitanța de plată care atestă că socrul subiectului ar fi primit 195.000 MDL la 1 iunie 2017, pare să poarte semnătura acestuia (deși nu este clară). Totuși, documentul nu conține semnătura unui reprezentant al companiei „SRL C.A.”, cealaltă parte contractantă.
236. Potrivit datelor ASP, socrul subiectului a vândut oficial vehiculul Skoda Octavia, a/f 2008, la 9 septembrie 2017. De asemenea, la 25 iulie 2017, acesta a achiziționat un alt vehicul, Skoda Octavia, a/f 2015. În prima rundă de întrebări (Î patru), subiectul a declarat că socrul său a plătit pentru acest vehicul 350.000 MDL. Este de remarcat că fiica subiectului a achiziționat vehiculul BMW X4, a/f 2014, la data de 24 iulie 2017.
237. Prin urmare, dincolo de faptul că documentația sugerează că socrul subiectului ar fi putut primi suma de 195.000 MDL abia după achiziționarea vehiculului BMW (adică după 5 septembrie 2017), informațiile arată, de asemenea, că acesta a efectuat o cheltuială substanțială de 350.000 MDL la 25 iulie 2017. Această achiziție, a unui alt vehicul, a avut loc la doar o zi după ce BMW-ul a fost achiziționat pentru suma declarată de 400.000 MDL.
238. În final, subiectul a afirmat că vehiculul a fost achiziționat de către socrii săi pentru fiica sa. Totuși, ea nu a declarat această donație la ANI. Deși subiectul și soțul său au menționat în declarațiile anuale faptul că fiica lor era proprietara vehiculului, aceștia nu au indicat sursa veniturilor utilizate pentru achiziție.
239. Pe baza constatărilor de mai sus, Comisia nu acceptă suma de 195.000 MDL ca sursă de venit pentru a acoperi achiziționarea vehiculului BMW X4, a/f 2014.
240. Prin urmare, în 2017, gospodăria subiectului a avut un flux financiar de ieșire de -899.269 MDL. Prin urmare, fluxul financiar de ieșire al gospodăriei subiectului a depășit fluxul financiar de intrare cu -460.819 MDL.

Tabelul nr.6. Fluxurile financiare de intrare și de ieșire în 2017

Venituri (MDL)		Cheltuieli (MDL)	
Salariul subiectului de la Judecătoriile Botanica și Chișinău	+151.029	CCP pentru 2017	-92.156
Salariul soțului subiectului de la Serviciul Vamal	+198.243	Economii bancare și în numerar la sfârșitul anului	-84.044
Economii bancare și în numerar la începutul anului	+75.181	Achiziționarea BMW X4 a/f 2014	-600.000
Rambursarea taxei de la Global Blue Tax	+13.997	Polița de asigurare CASCO	-25.953
		Plățile efectuate de subiect cu cardul VICB către diferiți comercianți	-11.498
		Plățile efectuate de soțul subiectului la diferiți comercianți cu cardul său bancar MAIB	-12.993
		Plata outlet	-49.625
		Cheltuieli de vacanță	-23.000
Total	+438.450		-899.269
Diferența	-460.819		

241. Astfel, gospodăria subiectului a înregistrat următoarea avere inexplicabilă în perioada 2012 - 2023:

An	Suma averii inexplicabile, MDL
2012	-172.596
2013	-247.942
2014	-325.045
2015	-355.686
2017	-460.819
Total	-1.562.088

242. Comisia a constatat că gospodăria subiectului a acumulat un sold financiar negativ de -1.562.088 MDL, care depășește pragul de 20 de salarii medii (234.000 MDL), prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023, pentru a constata lipsa de integritate financiară a subiectului.
243. Mai mult, chiar dacă Comisia ar fi acceptat declarația de amnistie fiscală a soțului subiectului, în sumă de 990.000 MDL, ca flux financiar de intrare, și ar fi reținut prețul de achiziție al vehiculului BMW X4 cel declarat de -400.000 MDL, averea inexplicabilă ar fi constituit -372.088 MDL.

VI. Concluzia

244. Pe baza informațiilor obținute și a explicațiilor subiectului, Comisia propune ca subiectul să nu promoveze evaluarea externă din cauza necorespunderii cu criteriile prevăzute la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

VII. Acțiuni ulterioare și publicarea

245. Potrivit articolului 40 punctul (4) din Regulament, prezentul raport va fi expediat subiectului și Consiliului Superior al Magistraturii prin poștă electronică, iar în aceeași zi Comisia va publica pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării.
246. În termen de cel mult trei zile de la aprobare, raportul semnat electronic va fi imprimat și va fi prezentat Consiliului Superior al Magistraturii, împreună cu un exemplar în format electronic al dosarului de evaluare cu toate materialele de evaluare colectate de Comisie.
247. Raportul va fi publicat pe site-ul oficial al Comisiei, cu măsurile de precauție corespunzătoare pentru protecția vieții private a subiectului și a altor persoane, în termen de trei zile de la expirarea perioadei de contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau după ce Curtea Supremă de Justiție emite decizia prin care respinge contestația sau constată promovarea sau nepromovarea evaluării.
248. Raportul de evaluare a fost aprobat cu votul majorității membrilor prezenți la 13 mai 2025 și semnat în conformitate cu articolul 8 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 252/2023.
249. Membrul Comisiei Lilian Enciu a formulat o opinie separată. Conform articolului 40 punctul (2) din Regulament, prezentul raport de evaluare a fost modificat și, prin urmare, se consideră aprobat cu votul majorității membrilor prezenți la data de 19 mai 2025.
250. Opinia separată a membrului Comisiei Lilian Enciu este anexată la prezentul raport de evaluare, în conformitate cu articolul 40 punctul (2) din Regulament.
251. Raportul de evaluare a fost elaborat în limba engleză și în limba română.

Scott Bales

Președinte

OPINIE SEPARATĂ
în privința Raportului de evaluare a doamnei Ruxanda PULBERE,
judecător al Curții de Apel Centru

În conformitate cu prevederile art.17 din Legea nr. 252/2023, precum și art.25 alin.(2) din Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exprim prezenta opinie separată în privința rezultatelor evaluării doamnei Ruxanda Pulbere, judecător al Curții de Apel Centru.

Majoritatea membrilor Comisiei de evaluare au concluzionat că subiectul nu corespunde criteriilor de integritate financiară stabilite de Legea nr. 252/2023. Astfel, în pct.242 al Raportului menționează că: „pe baza informațiilor obținute și a explicațiilor subiectului, Comisia propune ca subiectul să nu promoveze evaluarea externă din cauza necorespunderii cu criteriile prevăzute la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023”.

Subliniez că, respectiva concluzie a Comisiei se datorează constatărilor deductive și prezumtive în privința disponibilității unor mijloace bănești, precum și a aprecierii plauzibilității (pct.91 al Raportului) provenienței acestora. Astfel, pentru claritate, aceste mijloace financiare merită a fi divizate în două categorii:

a. Mijloace primite de către soțul său M.P. în calitate de donație de la părinții doamnei Pulbere în sumă de 990.000 MDL (*declarate în cadrul amnistiei fiscale 2012*);

b. Mijloace financiare declarate de către socrul doamnei Pulbere în cadrul amnistiei fiscale din anul 2012 (*fiind relevante evaluării în contextul achiziției automobilului BMW X4 în anul 2017*), în sumă de 994.000 MLD.

a. Aprecierea disponibilității mijloacelor financiare declarate de către M.P. în cadrul amnistiei fiscale din 2012

Cu referire la capacitate părinților doamnei Pulbere de a oferi soțului său suma de 990.000 MDL, Comisia a constatat în pct.153 al Raportului precum că donația respectivă nu are valoare probatorie, iar în vederea argumentării acestei concluzii, în §§ 142–143, se menționează că existența fondurilor suficiente nu este coroborată cu cheltuielile efectuate de părinții subiectului.

Astfel, exprim dezacordul cu aprecierile expuse în §§ 142–143 ale Raportului, or, aceste calcule sunt axate exclusiv pe venitul de 1.056.013,18 USD obținut între 1998 și 2012 în Federația Rusă de către părinții doamnei Pulbere. Din respectivul venit, Comis a exclus fluxurile de ieșire (donație, procurări de bunuri mobile și imobile), și a operat cu suma rămasă, considerînd-o insuficientă pentru a demonstra trasabilitatea donației de 990.000 MDL oferită lui M.P.

În procesul aprecierii capacității financiare, a trasabilității precum și provenienței banilor, au fost ignorate explicațiile oferite de către R.S. - mama doamnei Pulbere, potrivit cărora o parte din bani au provenit din vânzarea casei lor din Dondușeni și din vânzarea masei lemnoase. Respectivul mijloace bănești au fost păstrate de către mama ei până în 2004, după care au fost păstrați de socrul său (care locuia în vecinătate). O altă parte din mijloace bănești era păstrată în apartamentul subiectului. Doamna R.S. i-a comunicat fiicei sale că banii erau destinați fratelui acesteia - V.S. Astfel, apreciez că, în mod eronat Comisia a acceptat și considerat doar suma de 6.335.201 MDL cu titlu de fonduri disponibile, ignorînd tranzacția imobiliară drept fiind sursă de venit, precum și comercializarea masei lemnoase.

Aceste constatări denaturează cadrul factologic, afectând calitatea și obiectivitatea deciziei, or, ignorarea disponibilităților financiare ale familiei subiectului atrage supă sine constatarea unei balanțe negative a mijloacelor financiare de ieșire raportate la cele de intrare.

b. Aprecierea disponibilității mijloacelor financiare declarate de către socrii doamnei Pulbere în cadrul amnistiei fiscale din anul 2012

Referindu-mă la suma de 994.000 MDL declarată separat de către socrii doamnei Pulbere în cadrul amnistiei fiscale (*relevantă în contextul achiziției din 2017 a automobilului*), la baza formării acestor venituri fiind:

- veniturile din calitate de șef al unei ferme în perioada 1971-1988;
- veniturile din activitatea din Federația Rusă din 1996 – 1999;
- veniturile din exploatarea terenurilor agricole, precum și;
- venitul din restituirea unui împrumut (2010), în care B.R. (socrul doamnei Pulbere) a acționat în calitate de creditor.

În mod similar, veniturile din sursele enumerate *supra* au fost ignorate, astfel, potrivit pct.123 din Raport: „Comisia constată că subiectul nu a reușit să justifice, prin probe verificabile și credibile, proveniența fondurilor declarate de către socrii săi în cadrul amnistiei fiscale. Deși trecerea timpului poate justifica lipsa anumitor documente, Comisia are nevoie de justificări plauzibile și coroborate pentru a accepta o sursă de fonduri atât de importantă.”

Astfel, sunt în dezacord cu respectivele constatări, or, în opoziția argumentului comisiei atest indici factologici direcți și indirecti care indică asupra caracterului real al acestor economii. Astfel, ***cu referire la activitatea domnului B.R. în 1971-1988***, pe bună dreptate doamna Pulbere nu a oferit Comisiei acte confirmative privind veniturile socrului său, eventuale contribuții sociale sau evidențe fiscale, însă negarea acestor venituri prin simpla înfirmare ar presupune nimic altceva decât „*argumentum ad ignorantiam*” (argumentul din ignoranță), care înseamnă respingerea unei afirmații doar pentru că nu există dovezi suficiente în favoarea ei, consider respectivul exercițiu inacceptabil în cadrul evaluării criteriilor financiare ale unui magistrat, mai mult ca atât, această metodă de argumentare poate genera concluzii false sau erori logice „*fallacia non sequitur*”. În consecință, constatările comisiei sugerează subtil faptul că domnul B.R. fie nu a fost salarizat, fie a fost salarizat insuficient din punctul de vedere al Comisiei, fapt care reprezintă în esență o falsă dilemă.

Cu referire la veniturile domnului B.R. între 1996 și 1999 din activitatea sa în Federația Rusă, care au fost respinse de către Comisie, subliniez că întrădevăr documente confirmative privind încasărilor salariale, contribuții sociale sau evidențe fiscale nu au fost prezentate Comisiei, însă atât din afirmațiile doamnei R.S. din cadrul audierilor (care a contribuit la angajarea lui B.R. în cadrul întreprinderii silvice), cât și a răspunsului în scris la demersul expediat în Federația Rusă, prin „Certificatul” semnat de agentul economic se afirmă că, colegii de șantier al domnului B.R. au confirmat că îl cunosc pe ultimul, dat fiind că acesta a activat în calitate de membru al unei echipe silvice în perioada 1997-1999. Ignorarea acestor indicii, și probe cu martor, precum și probele indirecte conduc la denaturarea lanțului logic și generează concluzii eronate. Or, prin firul argumentelor acceptate de majoritatea Comisiei, domnul B.R. a prestat servicii în calitate de voluntar în Federația Rusă, astfel dacă la aprecierea „plauzibilității” Comisia recurge la metoda ipotezei, atunci ipoteza dominantă este totuși cea în care domnul B.R. a fost remunerat pentru munca prestată în Federația Rusă. Acest raționament inductiv este confirmat și din faptul că atât domnul B.R. cât și familia sa au avut un coș de consum, au administrat gospodăria casnică, iar toate acestea implică mijloace financiare.

Cu referire la proveniența banilor din exploatarea terenurilor agricole, în procesul de evaluarea

doamna Pulbere a declarat că, până în 2008, socrii săi au obținut venituri din cultivarea terenurilor agricole și din vânzarea recoltei. Soacra sa a explicat că, dinșii cultivau 6,5 ha de teren, dintre care 0,33 ha erau destinate unei livezi de mere, 0,60 ha sfeclei de zahăr, 1,84 ha floarea-soarelui și 3,73 ha grâului. Cea mai mare parte a produselor recoltate erau vândute. Astfel, majoritatea Comisiei consideră că aceste venituri nu pot fi reținute. Subliniez în opoziția argumentelor majorității faptul că, Primăria satului Plop, unde locuiau socrii subiectului, a confirmat că aceștia dețineau terenuri agricole, la fel prin metoda indirectă observăm că potrivit datelor Serviciului Fiscal de Stat, socrii subiectului au obținut un venit de 30.694 MDL în perioada 1999-2012. Aceleași date arată că aceștia au obținut, de asemenea, și venituri încadrate în categoria SERB, care include venituri din arendarea terenurilor; deși, aceste venituri au fost ne semnificative. Pe bună dreptate, volumul veniturilor fiscalizate, este unul infim dacă este privit prin raportare la declarațiile doamnei Pulbere, precum că socrii săi încasau în mediu 160 mii lei anual din exploatarea terenurilor, însă negarea integrală a veniturilor din respectiva activitate economică, ar însemna că inclusiv evidențele SFS sunt insuficiente pentru a justifica trasabilitatea unor mijloace financiare.

Complementar, realitatea raporturilor juridice funciare în Republica Moldova nu poate fi negată, în deosebi specificul acesteia în perioada de referință, exploatarea terenurilor agricole în regimul înțelegerilor, contractelor verbale probabil rămîne valabilă și în prezent, iar realizarea produselor agricole la piețele agricole, fie la entitățile de prelucrare rămîne a fi o realitate imposibil de negat, însă această dimensiune a analizei excede cîmpul de investigație a Comisiei prin urmare îmi servește exclusiv în calitate de probă indirectă care confirmă probabilitatea sumelor indicate de către doamna Pulbere din exploatarea terenurilor și a producției agricole *in dubio pro reo*.

Cu referire la venitul obținut de către domnul B.R. din încasarea sumei de 25.000 USD în 2010 urmare a restituirii acesteia de către debitorul său (împrumutat în 2002). Pentru aprecierea acestei tranzacții majoritatea a raportat suma la veniturile oficiale din evidențele SFS, fapt care a condus la negarea provenienței mijloacelor financiare. Însă, consider că aceste mijloace financiare merită a fi reținute și acceptate, or, subiectul a prezentat, de asemenea, un contract de vânzare-cumpărare din 15 iulie 2008, din care rezultă că B.R. a vândut un apartament în Chișinău pentru suma de 397.900 MDL. Contractul indică că apartamentul fusese achiziționat în 2003.

Astfel, tratarea acestor sume drept fiind neprobate, și în consecință neacceptarea lor formează fluxul financiar negativ pentru anii 2012, 2013, 2014, 2015, 2017, iar *per total* suma constituie în viziunea majorității 1.562.088 MDL. Apreciez că, respectivele constatări reprezintă o eroare construită pe premise nevalide. Observ în raport, pct.243 conchide că: „chiar dacă Comisia ar fi acceptat declarația de amnistie fiscală a soțului subiectului, în sumă de 990.000 MDL, ca flux financiar de intrare, și ar fi reținut prețul de achiziție al vehiculului BMW X4 cel declarat de -400.000 MDL, averea inexplicabilă ar fi constituit - 372.088 MDL.” Respectiva afirmație denotă disponibilitatea Comisiei de a accepta și a aprecia în mod alternativ veniturile și cheltuielile candidatei.

Astfel, cu referire la achiziționarea vehiculului BMW X4 declarat la suma de 400.000 MDL, subiectul a menționat că BMW X4, a/f 2014, a fost cumpărat de socrii săi în calitate de cadou de absolvire pentru fiica sa. Subiectul a explicat că socrii au utilizat fonduri din suma de 998.000 MDL, declarată în cadrul amnistiei fiscale din 2012. Consider că, achiziția de către B.R. la 25 iulie 2017, a unui vehicul, Skoda Octavia a/f. 2015 în sumă de 350.000 MDL nu compromite posibilitatea achitării prețului pentru BMW X4, în lumina disponibilităților financiare descrise *supra*.

Subliniez că, respingerea fondurilor socrilor doamnei Pulbere generează pretinsa indisponibilitate a acestora de a acoperi costul automobilului BMW X4. În acest sens, exprim dezacordul cu concluziile

majorității, considerînd că socrii doamnei Pulbere aveau mijloace disponibile pentru achiziționarea respectivului automobil, or, trasabilitatea fluxurilor financiare a fost demonstrată prin probe directe și indirecte, precum și prin indici inferențiali în cadrul celor trei runde de întrebări, a răspunsurilor la care au fost anexate acte confirmative disponibile.

Complementar, în Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, Înalta Curte a statuat:

„98. Curtea a reținut că, potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române, cuvântul „dubiu” presupune o lipsă de încredere, iar sinonimele cuvântului „serios” sunt „grav”, „convingător” sau „lipsit de superficialitate”. Curtea a considerat că acești termeni ar putea ghida comisiile de evaluare săși formeze o opinie cu privire la probele necesare descalificării unui subiect.

99. Totuși, pentru o înțelegere mai precisă a standardului de probă stabilit pentru comisiile de evaluare, Curtea l-a comparat cu standardul de probă stabilit pentru Consiliul Superior al Magistraturii și pentru Consiliul Superior al Procurorilor. Legea prevede că, Consiliile pot decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă” sugerează o certitudine cu privire la neîntreținerea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparînd expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curînd o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii.”

În lumina acestor raționamente, consider că, concluziile reținute în raport nu întrunesc criteriul „dubiilor serioase”, iar în mod firesc sunt departe de a fi la nivelul certitudinii, fapt care mă determină să nu le susțin plenar.

În concluzie: Din considerentele expuse *supra*, nu pot să mă alătur constatărilor agreeate de către majoritatea Comisiei, dat fiind că din punctul meu de vedere atît disponibilitatea, cît și trasabilitatea mijloacelor financiare ale subiectului evaluării și corelativ ale familiei sale au fost demonstrate în măsura accesibilității probelor ținînd cont de marja extinsă a timpului în care aceste mijloace au fost acumulate, precum și de posibilitatea reală de a demonstra fapte și evenimente pe o perioadă de timp cumulativ care depășete 30 de ani (perioada acumulării și gestionării mijloacelor financiare de către familia sa), perioadă care excede perioada de evaluare stabilită în Legea nr.252/2023.

Astfel, în calitate de raportor în procedura de evaluare a doamnei Ruxanda Pulbere, apreciez că fluxul total negativ al subiectului evaluat nu depășete limita stabilită de art.11 alin.(3) lit. (a) din Legea nr. 252/2023. În opinia subsemnatului, doamna Ruxanda Pulbere urmează să promoveze evaluarea externă.

14 mai 2025

Lilian ENCIU,
Membru al Comisiei